

APOSTOLUL

REVISTA CADRELOR DIDACTICE

Editată de Sindicatul din Învățământ și Cercetare Neamț

SERIE NOUĂ, ANUL XXVIII, NR. 294

mai

<http://apostolul.slineam.ro>

2026

Destin sub pecetea
muzei Clio:

Ghenadie Donos și misiunea de a reda demnitatea profesorului

Există oameni care nu doar parcurg etapele unei cariere, ci le transformă în trepte de zidire pentru cei din jur. În prag de mai, comunitatea educațională din Republica Moldova își îndreaptă gândurile către un coleg care a învățat să scrie istoria nu doar la tablă, ci și în paginile mari ale mișcării sindicale: Ghenadie Donos, președintele Federației Sindicale a Educației și Științei (FSEȘ).

Drumul său a început sub semnul muzei Clio. Ca profesor de istorie, Ghenadie Donos a înțeles devreme că prezentul nu poate fi construit fără o înțelegere profundă a valorilor și a respectului față de cel de lângă tine. Această dragoste pentru disciplina sa s-a transformat, ulterior, într-o misiune administrativă la Soroca, unde, în calitate de șef al Direcției Educație, a cunoscut direct „pulsul”

Ziarul FĂCLIA

(continuare în pag. 2)

Banii câștigați nu se negociază!

● **Interviu cu dl Ionel Hociung – președinte al Sindicatului din Învățământ Neamț**

Ionel Hociung, în discuția noastră anterioară vorbeam despre banii câștigați de profesori prin procese. Între timp, Neamțul a ajuns în topul național pe această temă, dar asta pare să fi deranjat la București. Ce măsuri a luat Ministerul?

– Într-adevăr, județul Neamț este printre campionii drepturilor câștigate în instanță, iar reacția Ministerului Educației a fost una cel puțin discutabilă. Au luat două decizii majore: au limitat plățile la maximum 10.000 de lei pentru toți beneficiarii și au trimis echipe de audit în Neamț și în alte șapte județe. Scopul declarat este verificarea extinsă a modului în

care s-au gestionat aceste hotărâri judecătorești.

– Cum interpretați aceste controale? Pare o încercare de blocare a plăților legitime.

– Lucrurile sunt limpezi din punctul meu de vedere. Deranjul este foarte mare la nivel înalt și se încearcă, în mod abuziv, limitarea plăților. Prin intermediul FSLI, am protestat imediat împotriva acestei imixțiuni. Limitarea la 10.000 de lei a fost impusă printr-o circulară, urmând ca restul banilor să fie plătiți doar după ce auditul confirmă că totul este în regulă. Mi-e teamă că această procedură va întârzia plățile nepermis de mult. Va crea discriminare, tensiuni și foarte multă frustrare între colegi.

– Ați avut deja echipa de audit în județ. Cum s-au desfășurat verificările pe teren?

Mircea ZAHARIA

(continuare în pag. 2)

ULTIMA ORĂ

Pag. 24 →→→

**Greva din învățământul
preuniversitar se amână!**

Inimi fără granițe: Zece ani de regăsire

Cu ceva vreme în urmă, mai precis în 19 mai 2016, o delegație a Sindicatului Liber al Lucrătorilor din Învățământ și Cercetare Științifică Neamț trecea Prutul, cu multă emoție și o bucurie sinceră dată de gândul că, în curând, îi vom întâlni, pentru prima dată, pe frații noștri din Federația Sindicală a Educației și Științei din Republica Moldova. Ideea de a ne întâlni și de a ne cunoaște, așa cum se cuvine între neamuri, prinsese

contur la Piatra-Neamț și a fost îmbrățișată, fără rezerve, de către regretatul președinte Dumitru Ivanov, dar și de ceilalți lideri ai organizației sindicale de la Chișinău.

Întâlnirea a fost una de suflet, cu oameni deosebiți, care ne-au primit cu dragoste frățască, iar în zilele petrecute la Chișinău și Orhei ne-au dat posibilitatea de a afla cât mai multe dintre preocupările și năzuințele lor. Am vizitat grădinițe, școli și muzee, am discutat despre activitatea

sindicală și despre statutul oamenilor din învățământ, ne-am împărtășit din experiența luptei permanente a sindicatelor noastre pentru apărarea drepturilor și intereselor membrilor de sindicat, am învățat unii de la alții. Dar mai presus de orice,

Prof. Gabriel PLOSCĂ,

Președinte de onoare
Sindicatul Liber al Lucrătorilor
din Învățământ și Cercetare
Științifică Neamț

(continuare în pag. 3)

O plimbare nostalgică prin Piatra-Neamț alături de actorul Eugen Apostol

Actorul Eugen Apostol este un om volubil, un om iubitor de semeni, iubitor de viață.

S-a născut la 16 aprilie 1943 în localitatea Cavadinești, din județul Galați. A absolvit I. A. T. C., la clasa profesorului Radu Beligan, promoția 1966.

A debutat pe scena Teatrului Tineretului în anul 1970 și timp de 13 ani, a interpretat aici peste 40 de roluri.

Când i-am solicitat interviul, m-a rugat să-l însoțesc la o scurtă plimbare prin orașul care i-a fost atât de drag. Începem, normal, din fața TT-ului:

– Povestești-mi despre bucuria de a fi din nou la Piatra-Neamț...

– Bucuria e mare, firește. Dar, alături de ea, prezența mea în aceste zile ale festivalului, îmi provoacă un sentiment ciudat, datorat metamor-

fozei din postura de „gazdă” de acum 50 de ani, la cea de „oaspete”. Și mă bucur să constat că atenția și dragostea cu care întâmpinam atunci invitații sunt identice cu modul în care am fost întâmpinat

eu. Mi-e greu să găsesc cuvinte de mulțumire pentru colegul și prietenul Paul Chiribuță, pentru tânărul manager Andrei Merchea. Parcă n-ăs fi plecat niciodată. Cum să nu te bucuri când vezi că arhicunoscutul... „spirit al Teatrului Tineretului” dăinuie peste timp. Abia acum înțeleg de ce Festivalul de Teatru de la Piatra-Neamț – care se poate mândri și cu faptul de a fi primul festival de acest gen din țară – a devenit încă de la începuturi un adevărat eveniment

A consemnat Violeta MOȘU
(continuare în pag. 8)

Eugen APOSTOL

Banii câștigați nu se negociază!

(urmărire din pag. 1)

— Pot spune, fără urmă de îndoială, că cele trei persoane din echipa de audit au venit setate pe un singur lucru: să demonstreze netemeinicia și nelegalitatea sumelor plătite. Nu a contat ce argumente sau explicații au adus cei implicați. Totuși, până în acest moment, demersul Ministerului nu s-a concretizat în vreun proces-verbal, notă de constatare sau raport oficial.

— Ce ar trebui să facă profesorii și conducerile școlilor în fața acestor presiuni?

— Vreau să îi asigur pe toți membrii de sindicat că le vom apăra drepturile și îi vom reprezenta în orice situație, indiferent de presiuni. În același timp, lansez un apel clar către conducerile unităților școlare:

dacă primiți documente prin care se cere recuperarea unor sume de la angajați, faceți acest lucru doar cu respectarea strictă a procedurilor legale. Nu vă asumați responsabilități care nu vă revin!

— Schimbăm puțin subiectul. Ne aflăm în plină criză politică după demiterea guvernului condus de Ilie Bolojan. Cum afectează această instabilitate referendumul pentru greva generală programată pe 25 mai?

— Contextul este delicat. Referendumul nostru s-a suprapus exact cu această criză guvernamentală. Trebuie să recunoaștem că numărul de semnături strânse pentru intrarea în grevă este unul modest, iar o cauză principală este tocmai această incertitudine politică pe care o traversăm.

— Se mai face sau nu greva generală?

— În acest moment nu vă pot spune cu certitudine care este soarta grevei. Urmează să ne întâlnim în Colegiul Național al Liderilor în perioada imediat următoare. Acolo vom analiza toate aspectele și vom lua o decizie.

— Pe lângă aceste tensiuni, există și vești bune pentru profesori? Ce se întâmplă cu primele și procesele în desfășurare?

— Pe de o parte, a fost adoptată ordonanța de urgență care reglementează acordarea primei de carieră didactică, deși vine cu acele condiționări și restricții despre care am mai vorbit. Pe de altă parte, avem vești excelente din instanță. Un complet al instanței de fond ne-a admis cererea privind calculul co-

rect al sporului de neuropsihic. Mai mult, în speța doctoratelor, unde ne aflăm în procedură de executare silită, avem prima decizie definitivă: instanța obligă o școală la plata unor penalități de 100 de lei pe zi pentru că nu a pus în aplicare o hotărâre judecătorească.

— Un mesaj de final pentru profesorii din Neamț care privesc cu îngrijorare spre perioada următoare?

— Îi asigur pe toți colegii mei că SLLICS Neamț și FSLI vor rămâne în prima linie pentru apărarea drepturilor lor profesionale, sociale și economice. Chiar și în aceste vremuri dificile, datoria noastră este să apărăm școala românească și oamenii care o slujesc.

13 mai 2026

Destin sub pecetea muzei Clio:

Ghenadie Donos și misiunea de a reda demnitatea profesorului

(urmărire din pag. 1)

S colii: grijile directorilor, speranțele tinerilor specialiști și provocările cotidiene ale dascălului din teritoriu.

Această experiență la „firul ierbii” a rămas busola sa și la Chișinău. Cei care îl cunosc știu că în spatele discursului ferm de la masa negocierilor se află întotdeauna vocea colegului care știe ce înseamnă efortul de la catedră.

Șase decenii de echilibru

Data de 4 mai nu este doar o cifră în calendarul personal, ci un moment de bilanț și de recunoștință. Împlinirea celor 60 de ani îl găsește pe Ghenadie Donos într-o etapă a deplinei maturități profesionale, unde viigoarea acțiunii se împletește firesc cu înțelepciunea acumulată în decenii de muncă. Pentru președintele FSEȘ, sindicatul nu a fost niciodată o simplă structură, ci o tribună de la care a luptat pentru demnitatea fiecărui pedagog.

Un gând de prețuire

Pentru cititorii săptămânalului „Făclia”, Ghenadie Donos rămâne omul dialogului. Într-o lume a schimbărilor rapide, el a ales să fie un pilon de stabilitate, pledând mereu pentru ideea că investiția în profesor este singura garanție pentru viitorul unei națiuni. La acest frumos popas aniversar, îi dorim să rămână același spirit neobosit, să aibă parte de sănătate și de bucuria de a vedea roadele luptei sale în bunăstarea colegilor de breaslă.

La mulți ani binecuvântați în serviciul Educației!

Despre educație, demnitate și responsabilitate: un destin sindical născut din vocație

● **Interviu cu Ghenadie DONOS, președintele Federației Sindicale a Educației și Științei**

— Domnule Ghenadie Donos, porniți din profesia de profesor de istorie. Cât din acea identitate de pedagog se regăsește astăzi în stilul dumneavoastră de lider sindical?

— Formarea mea ca profesor de istorie la Universitatea de Stat din Moldova, în anii '85-'90, a avut un impact decisiv. Facultatea de Istorie era atunci un adevărat laborator de idei și valori, o comunitate academică aflată în luptă constantă cu „vechiul regim” pentru afirmarea identității naționale și a principiilor democratice. Istoricii au, prin vocație, un simț acut al dreptății sociale. Aceste repere au influențat modul în care am abordat munca sindicală. Când au venit anii '90, cu salarii achitate în produse

și restanțe de luni de zile, solidaritatea a devenit singura cale de supraviețuire. În 1995, comunitatea din Soroca m-a ales în fruntea unui comitet de grevă, marcând începutul unei misiuni care continuă și astăzi.

— Ați parcurs un drum complex. Care au fost momentele decisive care v-au format ca lider?

— Cel mai confortabil m-am simțit întotdeauna la catedră. Dacă nu ar fi fost tranziția dureroasă a anilor '90, probabil acolo aș fi rămas. Momentele decisive au fost numeroase: de la audiența la președintele Mircea Snegur pentru drepturile pedagogilor soroceni, până la gestionarea reformelor în calitate de șef al Direcției Generale Învățământ Soroca timp de 11 ani. Alegerea mea în 2018 la funcția de președinte al FSEȘ, la propunerea domnului Dumitru Ivanov, a reprezentat încununarea acestui parcurs lung, plin de învățăminte.

— Care sunt astăzi cele mai mari provocări pentru cadrele didactice?

— Salariul nemotivant rămâne principala problemă care alimentează exodul din sistem. Luptăm consecvent ca remunerația în educație să fie cel puțin la nivelul mediei pe economie. În paralel, ne preocupăm de atractivitatea profesiei, susținerea tinerilor prin indemnizații și reducerea presiunii birocratice. Federația Sindicală a Educației și Științei nu este doar un apărător al drepturilor, ci și un partener activ în construcția unei societăți în care educația să fie respectată la justa valoare.

— Ce înseamnă, în mod concret, să reprezentați vocea a zeci de mii de angajați?

— Înseamnă a pleda pentru un dialog social real. Am demonstrat că solidaritatea poate

Imagine din cadrul finalizării procedurii de negociere și semnare a Convenției Colective, la nivel de ramură, în domeniile educației și cercetării pentru anii 2025 - 2030

aduce schimbări prin majorări salariale etapizate și negocierea Convențiilor Colective. Astăzi, prioritățile noastre sunt clare: motivarea muncii, atragerea tinerilor, starea de bine în colective și consolidarea mișcării sindicale în contextul noilor realități administrative.

Inimi fără granițe: Zece ani de regăsire

(urmăre din pag. 1)

am constatat că simțim la fel, că simțim românește și că ne unește același gând de întregire a neamului. Așa a început!

Ceea ce a urmat poate fi sintetizat prin spusele domnului Mircea Zaharia, redactorul-șef al revistei „Apostolul” și participant la întâlnirile noastre: *Iar din mai 2016 am făcut lucrurile cele mai bune: am dat buzna peste frații basarabeni și i-am chemat și pe ei încoace. Atât ne-am vânturat peste Prut, că nici nu mai știam care mal înseamnă acasă.* Au fost nenumărate vizite de o parte și de alta a Prutului, schimburi de experiență și întâlniri cu frații din învățământul basarabean. Am fost împreună la evenimente istorice, la programe de formare sindicală sau schimburi

Mai 2016 – Chișinău

Unire!” și pe multe chipuri au curs lacrimi.

Nu o să pot uita trăirile unice din ziua de 1 Decembrie 2018, când, împreună cu frații noștri de peste Prut, am participat la sărbătoarea aniversării Centenarului Marii Uniri. Acolo, la Alba Iulia, am fost totuna, români de pretutindeni, și am visat frumos. Înființarea subredacției revistei „Apostolul” la Chișinău, în 2019, sau

decernarea premiilor revistei „Apostolul” au fost alte întâmplări care au cimentat legăturile noastre frățești.

Cineva, un apropiat al nostru, spunea că relația specială dezvoltată cu frații din Republica Moldova reprezintă un exemplu de dăruire și implicare patriotică. Același om aprecia că vom avea un viitor împreună și că noi vom rămâne în istorie ca o parte a luptei pentru acest viitor comun.

Trăim vremuri tulburi, vremuri ciudate, dar să nu ne lăsăm copleșiți de incertitudini și amenințări și să continuăm ceea ce am început în urmă cu zece ani. Să credem că împlinirea aceluia gând frumos, care ne-a unit, merită toate strădaniile noastre!

1 Decembrie 2018 – Alba Iulia

de experiență. Chiar și în pandemie am reușit, prin platforma Zoom, să continuăm comunicarea dintre noi și să ținem aproape.

Am realizat încă de la început că avem nevoie unii de alții, că trebuie să continuăm întâlnirile noastre și să bătătorim drumurile peste granița nedreaptă, în ambele sensuri. Toate acestea au avut un impact deosebit asupra activității sindicale de pe ambele maluri ale Prutului, dar, mai presus de orice, s-au clădit punți între frați care, sperăm, vor fi întreținute prin legături permanente. De asemenea, s-a reușit o unitate de conștiință românească ce va rămâne veșnică.

Personal, nu o să uit vreodată întâlnirea de suflet organizată la Seminarul Teologic Ortodox „Veniamin Costachi” Neamț, unde am sărbătorit împreună cu frații noștri ziua de 27 martie – Centenarul Unirii Basarabiei cu Țara-

Mamă, primul pas în înfăptuirea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 și a României Mari. În alocuțiunile lor, invitații au vorbit despre actul istoric petrecut în urmă cu 100 de ani și despre speranța de a aduce Basarabia la patriamamă. Doamna Ana Cimpoeșu din Hâncești a citit Declarația de Unire, care a ridicat asistența în picioare. S-a scandat „Unire!

Martie 2018 – Seminar Mănăstirea Neamț

Destin sub pecetea muzei Clio:

Ghenadie Donos și misiunea de a reda demnitatea profesorului

Cum gestionați echilibrul dintre dialogul social și fermitatea necesară în relația cu autoritățile?

– Echilibrul înseamnă formularea revendicărilor cu responsabilitate, raportate la realitatea economică. Totuși, când autoritățile au alte priorități decât Sindicatul, apelăm la fermitate: presiune publică și proteste pașnice.

Scopul final este respectul pentru munca profesorului.

– *Ce realizări vă oferă cea mai mare satisfacție?*

– Să transformi așteptările oamenilor în fapte: să redai un drept pierdut (cum a fost cazul premiului anual) sau să vezi colegi de caracter promovați în funcții. Cea mai mare criză astăzi este de mentalitate; trebuie să înțelegem că pedagogul mo-

delează viitorul și trebuie răsplătit corect pentru a atrage cadre noi cu vocație.

– *La pragul celor 60 de ani, ce vă motivează să rămâneți implicat?*

– Motivația vine din responsabilitatea față de colegi și din energia echipei FSEȘ. Pentru tineri, mesajul meu este: profesia rămâne nobilă și indispensabilă. Viitorul depinde de curajul vostru, iar Fede-

rația va fi mereu scutul vostru.

Cred cu tărie că demnitatea profesiei didactice și solidaritatea sindicală sunt cele două repere care pot reda încrederea în viitor. Iar responsabilitatea mea, la acest prag de vârstă, este să continui să fiu activ și implicat, pentru ca aceste valori să rămână vii și puternice. (N. R. – *Preluare și prelucrare după Ziarul „Făclia”, nr. 17, 1 mai 2026*)

Întâlniri sub cerul Putnei: Un pod de suflet între frați

Călătorie spre inima identității noastre

Centrul Sindical Ramural Teritorial (CSRT) Hîncești din Domeniul Educației și Științei a organizat și în acest an o călătorie spre Țară, dorind să revadă nu doar locuri frumoase, ci și oameni dragi. Începând cu județul Neamț, am continuat itinerarul prin Maramureș și Ilfov, ajungând de data aceasta în Bucovina. Am rămas prieteni buni cu sindicaliștii din educație din aceste județe, iar părintele spiritual al tuturor întâlnirilor noastre rămâne dl Gabriel Ploscă, președintele de onoare al Sindicatului din Învățământ Neamț.

Călătoria de la începutul lunii mai ne-a bucurat sufletele și ne-a încălzit inimile. Am fost întâmpinați cu ospitalitate de către președintele Asociației Sindicatelor din Învățământ Suceava, dl Gianu Leonte, iar dl profesor Ovidiu Varvaroi, vicepreședinte, ne-a prezentat un curs interesant și util, despre care scrie mai jos colega mea, Tamara Macari.

Alături de noi a fost și o parte din echipa de conducere a Asociației: Dumitru Ieremia, Dorin Solcan, Maria Sofian și Iulia Ceasar. Mulțumim cordial tuturor bucovinenilor pentru deschidere, receptivitate, bunăvoință și dragoste de neam.

*Ana CIMPOIEȘU,
președinta CSRT Hîncești din DEȘ*

Tradiția colaborării sindicale peste Prut continuă la Suceava

A devenit deja o frumoasă tradiție ca doamna Ana Cimpoieșu, președinta a CSRT din cadrul DEȘ Hîncești, să mobilizeze membrii de sindicat din raionul Hîncești pentru a participa la întâlniri de suflet și de schimb de experiență profesională cu colegii din România. Aceste schimburi nu sunt simple vizite, ci adevărate punți de colaborare, învățare și reafirmare a valorilor comune.

În perioada 1-3 mai 2026, această tradiție a fost continuată printr-o nouă întâlnire organizată în județul Suceava, unde membrii de sindicat din raionul Hîncești au fost primiți cu deosebită căldură și deschidere de către liderii sindicali locali. Atmosfera cordială și spiritul de colegialitate au confirmat încă o dată importanța acestor inițiative.

Prima zi a debutat cu o conferință deosebit de relevantă, având genericul „Atractivitatea profesiei didactice din perspectiva sănătății și securității în muncă”. Tema, de o actualitate incontestabilă, a fost abordată dintr-o perspectivă inovatoare, punând în lumină condițiile de muncă ale cadrelor didactice și impactul acestora asupra motivației și performanței profesionale. Discuțiile au fost consistente, iar schimbul de idei a evidențiat necesitatea unor politici și practici care să susțină cadrele didactice nu doar profesional, ci și din punctul de vedere al stării de bine.

În continuare, membrii de sindicat din raionul Hîncești au oferit un moment artistic emoționant – un colaj de versuri și cântece prin care și-au exprimat profunde sentimente de apartenență la neamul românesc.

Acest moment a adus o notă de sensibilitate și unitate, consolidând legăturile culturale și identitare dintre participanți. Astfel, prima zi s-a transformat într-o veritabilă celebrare a profesiei didactice, a solidarității sindicale și a valorilor comune care ne unesc dincolo de granițe.

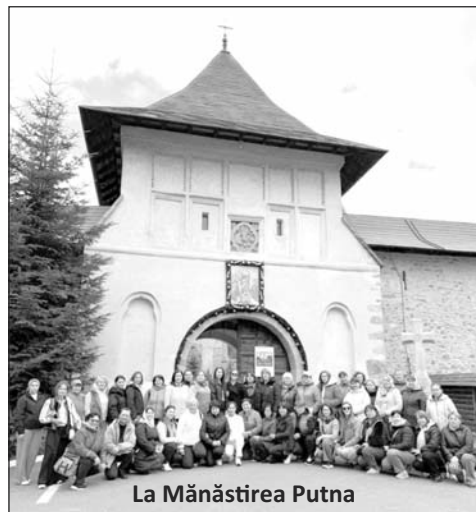
Exprimăm sincere mulțumiri doamnei Ana Cimpoieșu pentru viziunea sa de a construi și menține aceste relații de colaborare durabile, precum și colegilor sindicaliști din județul Suceava, în frunte cu liderii lor, pentru ospitalitatea, deschiderea și profesionalismul de care au dat dovadă. Aceste întâlniri rămân repere importante în consolidarea comunității educaționale și sindicale de pe ambele maluri ale Prutului.

*Tamara MACARI,
directoarea LT „Ștefan Holban” Cărpineni, Hîncești*

Pelerinaj la Izvoarele Credinței și ale Limbii: O călătorie prin Bucovina și Ipotești

Între 1 și 3 mai, împreună cu un grup de pedagogi din raionul Hîncești, Republica Moldova, am străbătut drumurile de legendă ale Bucovinei și Botoșaniului, într-un itinerar care ne-a reamintit că identitatea noastră nu este o „insuficiență”, ci o bogăție ce trebuie redescoperită.

În calitate de profesoară de limba și literatura română, a păși pe urmele lui Ștefan cel Mare și ale lui Mihai Eminescu nu este o simplă bifare a unor obiective turistice. Este un act de „insuflare” spirituală. Așa cum se scria recent în revista „Apostolul”, uneori simțim că trăim într-o lume a penumbrei, unde aerul pare să ne ajungă doar până la gât. Însă, odată ajunși în fața zidurilor Putnei sau sub teiul de la Ipotești, simți cum plămâni spiritului se deschid larg.

La Mănăstirea Putna

Sâmbătă (2 mai): De la „Ierusalimul Neamului” la Ipoteștiul Etern

Ziua de sâmbătă a început sub semnul saabei și al crucii la Mănăstirea Putna. În fața mormântului lui Ștefan cel Mare, am simțit acea „esență a nemuririi posibile” despre care vorbesc documentele noastre de suflet. Ștefan nu este doar un nume în manuale, ci stâlpu pe

Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie

Luna MAI 2026

■ Mai 1917 – d. **Dimitrie Lălu**, la Piatra-Neamț (n. 1835, Grecia), industriaș, comerciant, mare filantrop; proprietar al Societății „Moldova”, al Morii „Doamna” și al Fabricii de Tricotaje „Doamna”, al Fabricii de Cherestea Cozmești, de lângă Mărășești. Prin casa lui au trecut George Enescu, Nicolae Iorga, Constantin Stere, I. C. Parhon, Alexandru Avarescu, I. G. Duca, I. C. Brătianu. A construit școli, a acordat burse elevilor săraci. S-a bucurat și de aprecierile Regelui Carol I.

■ 4/1923 – n. **Paul Vasiliu**, la Piatra-Neamț, profesor de filosofie, psihologie, pedagogie, inginer, inspector școlar, profesor la Școala Medie Nr. 1 de Băieți (azi, Colegiul Național „Petru Rareș”, 1954-1955), profesor

(1969-1970; 1972-1983; 1992-1996) și director (1974-1975) al Liceului Pedagogic, al Grupului Școlar de Chimie (azi, Colegiul Tehnic „Gheorghe Cartianu”, 1965-1968), toate din Piatra-

Rememorări nemțene

Neamț; om de o aleasă cultură, autor a numeroase articole publicate în presa centrală de specialitate și în publicațiile locale, precum și al „Monografiei Școlilor Normale din Piatra-Neamț 1912-2002” (2002).

■ 6/1930 – n. **Dorel Dorian**, la Piatra-Neamț

(d. 5.11.2014, București), ziarist, scenarist, dramaturg. Absolvent al Liceului „Petru Rareș” din Piatra-Neamț și al Facultății de Electrotehnică (1953). Redactor la „Viața studentescă” și la „Știință și tehnică”, redactor-șef la „Realitatea evreiască”. A debutat cu „N-au înflorit încă merii”, povestiri (1955), volum urmat de „Dacă vei fi întrebant” (1959), „Secunda 58”, piesă cu care se va inaugura T. T. din Piatra-Neamț (1961), urmate de alte creații ce vor alcătui volumele: „Teatru” (1969), „Teatru cu bile” și „Ficțiuni pentru revolver și orchestră”, „Anchetatorul SF și forțele oculte”, „Foc în Calea Văcărești” ș. a.

■ 6/1962 – n. **Ion Vieru** (Târgu-Neamț), poet. Facultatea de Limba și Literatura Română din București. S-a implicat în apariția revistei „Amfiteatru”, a fost redactor al revistei „Tomis”, a colaborat la ziarul „România liberă”.

Întâlniri sub cerul Putnei: Un pod de suflet între frați

Care s-a sprijinit istoria noastră adevărată. Nu departe, la Chilia lui Daniil Sihastrul, liniștea pietrei ne-a vorbit despre puterea credinței solitare.

Însă, pentru un dascăl de română, momentul de maximă vibrație a fost vizita la Ipotești. Intrând în casa unde a copilărit Mihai Eminescu, am simțit o sfială aproape religioasă. Nu e doar o clădire; este „leagănul” în care s-a plămădit universul nostru interior. Privind mobilierul modest, icoanele vechi și fereastra prin care copilul Mihai privea spre lac și codru, am înțeles că geniul nu are nevoie de lux, ci de o conexiune viscerală cu pământul. În casa copilăriei sale, timpul pare să fi înghețat într-o clipă de puritate, oferindu-ne șansa de a-i asculta ecoul. Eminescu ne-a învățat că: „Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor, cum soarbe soarele un nour de aur din marea de amar.”

La Muzeul Memorial, în fața manuscriselor și a obiectelor ce i-au aparținut, am simțit durerea și strălucirea unui destin care s-a mistuit

La Ipotești

care au construit cu plan și viziune, lăsându-ne moștenire nu doar piatră, ci o lecție despre rezistență.

Duminică (3 mai):

Tradiție, culoare și liniște monahală

Duminica ne-a purtat pașii către universul fragil și colorat de la Muzeul Oului din Vama. Câtă răbdare și cât plan arhitectural se ascund în coaja unui ou încondeiat! Este dovada că românul nu lucrează fără rost, ci după un design divin, transmis din generație în generație.

A urmat întâlnirea cu „Albastrul de Voroneț”, acea nuanță care pare extrasă direct din cerul Bucovinei. În fața frescei „Judecății de Apoi”, te simți mic, dar protejat de istorie. Ultima oprire, Mănăstirea Humor, ne-a adus liniștea de care aveam nevoie înainte de întoarcere.

Lecția: Să nu ne pierdem povestea

De ce mergem în aceste locuri? Pentru că omul nu poate omori povestea fără să se autodistrugă. Fuga din istoria noastră adevărată ar fi o a doua izgonire din paradis. Iar personalitățile evocate – Ștefan cel Mare, Daniil Sihastrul, Mihai Eminescu – nu sunt doar figuri istorice; ei sunt arhitecții supraviețuirii noastre. Ei ne-au lăsat planul după care trebuie să ne clădim viețile astăzi, pentru a nu rămâne simpli „salahori” ai tranziției.

Eminescu spunea cu o amărăciune vizionară: „Istoria omenirii este desfășurarea cugetării lui Dumnezeu.” Să ne întoarcem, deci, la aceste locuri ori de câte ori simțim „insuficiența” prezentului. Să ne hrănim din rădăcini, să ne căutăm adevărul, să ne cunoaștem eroii și să prețuim limba, căci ele sunt singurele care ne garantează că nu vom dispărea ca popor. Excursia nu a fost doar o călătorie pe hartă, ci o călătorie spre noi înșine.

Sorina LEFTER,

profesoară de limba și literatura română, IP Gimnaziul Mirești

La chilia lui Daniil Sihastrul

pentru ca noi să avem o limbă modernă. Rădăcinile noastre nu sunt doar în pământ, ci în aceste slove scrise cu sângele spiritului. La Ipotești, am înțeles din nou că limba română este „floarea sufletului etnic al români-mii”.

Am continuat ziua cu o vizită la Muzeul Satului Bucovinean, un spațiu unde simți că „veșnicia s-a născut la sat”. Pridvoarele caselor, mirosul de lemn vechi și rânduiala gospodăriilor ne-au amintit de demnitatea țaranului român, cel care a păstrat intact codul nostru genetic cultural. Finalul zilei ne-a găsit la Cetatea de Scaun a Sucevei. Privind zidurile groase, am simțit mândria de a aparține unui popor care a știut să ridice bariere în calea furtunilor. Aici am văzut truda „salahorilor” adevărați,

Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie

În redacția revistei „Contrapunct”, director. Debut editorial cu „Căile șoimului” (1990). Membru al U.S., al International PEN Club, al Clubului Român de Presă. Volume: „Cearcăn”, „Abisul mâinilor”, „Coloana oficială”, „Peisaj confiscat”, „Transparență cu Pietă”, „Zilele fluxului”, „Intervalul răbdării”, „Arhiva din spatele asinilor” ș. a.

■ 6/1967 – n. **Daniel-Ioan Tătaru**, la Piatra-Neamț, profesor universitar dr. (1992), matematician. A absolvit Liceul „Petru Rareș” (1985) și Facultatea de Matematică din Iași (1990), cu o lucrare despre ecuațiile Hamilton-

Jacobi în spații Banach, premiată cu Premiul „Gheorghe Țițeica” al Academiei Române (1994). S-a remarcat la olimpiadele internaționale (Premiul I la Praga, 1985, și Helsinki,

Rememorări nemțene

1990). A plecat în S.U.A., predă la mai multe universități, parcurgând ierarhia universitară, iar în prezent este profesor de matematică la Universitatea Berkeley din California. Societatea Americană de Matematică i-a acordat „Bôcher Memorial Prize” (2002); membru de onoare al Institutului de Matematică al Academiei Române (2004); declarat cercetător al Fundației „Simons” pentru următorii cinci ani (2013); primit în Academia Americană de Arte și Științe din S.U.A. (23.04.2014). Cetățean de

Onoare al Municipiului Piatra-Neamț (2013).

■ 9/1946 – n. **Vladimir Vlas** (Vlad Vlas), la Cigoreni, Orhei, Basarabia, stabilit la Piatra-Neamț, profesor, prozator, eseist. A fost șeful Direcției de Cultură din Raionul Dondușeni (Republica Moldova), redactor-șef al revistei „Aurora” din Criuleni, apoi al primei reviste independente în limba română, „Casa și grădina” din Chișinău și redactor la Editura „Litera”. Colaborări: „Antiteze”, „Apostolul”, „Limba română”, „Literatura și arta” (Chișinău), „Monitorul” de Iași și de Neamț. Volume: „Culegătorii stropilor de soare”, „Basarabia acum”, „Cricova – Împărăția subterană a vinului”, „S(c)lavul din mine”, „Chemarea regatului spart”.

Constantin TOMȘA

(continuare în pag. 6)

Educația, între Gutenberg și digitalizare

● **Interviu cu doamna învățătoare Iulia IUTIȘ – Gimnaziul Todirești, Republica Moldova**

... sunt învățătoare în IP Gimnaziul Todirești, din raionul Ungheni. Am învățat la școala din sat și, încă de mică, am admirat mult dedicația profesorilor care m-au educat. Dorind să continui pe acest drum, am ales să studiez pedagogia. În 2010, am absolvit Colegiul Pedagogic „Alexandru cel Bun” din Călărași. Dorind să mă dezvolt profesional, am continuat studiile la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, unde, în 2015, am obținut diploma de licență în Pedagogie în învățământul primar. De la începutul carierei didactice și până la momentul actual, îmi doresc și mă străduiesc să fiu o învățătoare aproape de elevi, să îi încurajez să învețe cu încredere și responsabilitate.

– Cum ați descrie, în câteva cuvinte, „călătoria” dumneavoastră în meseria de dascăl?

– Călătoria mea în meseria de dascăl a fost și este o creștere și o învățare continuă. Din 2011 și până astăzi, am trecut de la predarea axată pe metodele tradiționale la lecții moderne și interactive, adaptate nevoilor elevilor.

– Cum a început procesul de

serios în școala noastră în timpul pandemiei, când a trebuit să ne adaptăm repede la predarea online. Pe parcurs, Ministerul Educației și Cercetării a pus la punct mai multe programe de pregătire digitală pentru profesori, cum ar fi „Programul Național de Alfabetizare Digitală”, dezvoltarea platformei „Educație Online” și „DigiProf”. De asemenea, conducerea școlii a contribuit la modernizarea predării, dotând profesorii cu laptopuri, biblioteca cu tablete și sălile de clasă cu panouri interactive și televizoare. Toate aceste resurse ne-au ajutat să facem lecțiile mai interesante, interactive și în pas cu cerințele educației de azi.

– Ce abordare preferați în ceea ce privește procesul educațional: clasică sau modernă?

– Eu cred că azi e important să am o abordare echilibrată, care îmbină metodele tradiționale cu cele moderne. În ultimii

Școala echilibrată – combinația perfectă între stilou și tabletă

ani, educația s-a mutat treptat de la un model clasic la unul mai colaborativ și mai potrivit pentru ce au nevoie elevii acum. În munca mea de profesor, folosesc din ce în ce mai des tehnologii digitale, platforme de cercetare și descoperire și jocuri educative. Acestea fac lecțiile mai atractive și ajută la dezvoltarea gândirii critice, la colaborare și la independența în învățare. De asemenea, o abordare care leagă mai multe materii, cu ajutorul platformelor digitale, îi ajută pe elevi să conecteze cunoștințele cu viața reală. Totuși,

și concentrarea lor scade atunci când tehnologia e folosită prea mult. Problemele tehnice sau diferențele între elevii care au acces la dispozitive acasă și cei care nu au reprezintă un dezavantaj. Tehnologia este un ajutor indispensabil, dar nu poate înlocui relația dintre învățător și elev și comunicarea adevărată.

– Cum credeți că va arăta școala viitorului?

– Cred că școala viitorului va fi influențată de mai mulți factori, cum ar fi migrația, numărul tot mai

– Care considerați că sunt principalele provocări cauzate de digitalizare cu care vă confrunțați? Dar oportunitățile? (avantajele și dezavantajele digitalizării)

– Tehnologia ne oferă acces rapid la informații, variază felul în care predăm și dezvoltă abilitățile digitale, gândirea critică, colaborarea și autonomia în învățare. Totuși, observ și unele carențe, mai ales la clasele mici. Deseori, elevii sunt prea atrași de ecrane și își pierd răbdarea pentru activități simple, cum ar fi cititul, scrisul sau lucrul în caiet. Interacțiunea directă și empatică între copii este redusă, iar aten-

mic de copii și procesul rapid de digitalizare. Din acest motiv, educația va trebui să se adapteze mereu la noile cerințe ale societății. Se va pune tot mai mult accent pe dezvoltarea abilităților practice, pe gândirea critică, pe colaborare și pe capacitatea elevilor de a se adapta la schimbări. În același timp, cred că școala trebuie să rămână un loc unde se formează valorile umane: respectul, responsabilitatea, empatia și bunătatea.

A consemnat prof. Ramona-Mihaela ROȘU

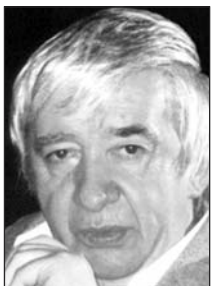
digitalizare în clasa/școala dumneavoastră?

– Digitalizarea a început mai

Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie

(urmăre din pag. 5)

10/1947 – n. **Mircea Zaharia**, la Muncelul de Sus, Iași, secretar literar, gazetar. Facultatea de Filologie, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași. Membru al Uniunii Oamenilor de Teatru și ex-membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România. Redactor-șef al revistei „Apostolul” din 1999, în prezent.

■ 12/1938 – n. **Elena Florescu**, la Pașcani, Iași, etnolog, documentarist, publicist. Absolventă a Facultății de Științe Naturale-Geografie din Iași (1959), doctor în istorie (1998), muzeo-

graf la Muzeul de Științe Naturale; șef de secție la Muzeul Etnografic al Județului Neamț; a organizat și coordonat „Târgul Național al Meșterilor Lemnari” (Târgu Neamț, 1992-1999); peste 30 de comunicări la sesiunile științifice;

Rememorări nemțene

a cercetat particularitățile culturii populare la catolicii din județele Neamț și Bacău; consultant științific la Asociația „Ecoforest” Neamț. A debutat cu „Portul popular din Zona Neamț” (1973). Alte cărți: „Arhitectura populară din Zona Neamț”, „Tradiții populare de pe Valea Bistriței”, „Textile populare de casă din Zona Neamț”, „Biserici vechi de lemn din Ținutul Neamț”. Titlul de Excelență, „Diploma de Onoare și Medalia de Aur” din partea A.O.Ș.

■ 13/1912 – n. **Constantin D. Borș**, la Pia-

tra-Neamț (d. 10.01.1998, Piatra-Neamț), profesor de matematică în învățământul liceal, întemeietor al „școlii” de matematică din Neamț. Colaborator la: „Revista de matematică”, „Buletinul Matematică”, „Gazeta de Matematică și Fizică”, „Pitagora” ș. a. Distins cu titlurile de profesor fruntaș (1965), profesor emerit (1970), Cetățean de Onoare al Municipiului Piatra-Neamț. Cu pseudonimul Lucian Mircea a semnat versuri în presa literară. Animator al Cercului Literar „Slova nouă” din Piatra-Neamț. Împreună cu Constantin Prâsnea, Dumitru Almaș, Haralambie Mihăilescu, Constantin Gavrilu, Nichita Bistriceanu, a pus bazele primei filiale

Karl Storck: Dăltuitorul de geniu care a modelat chipul României moderne

Karl Storck (1826–1887) rămâne în istorie drept personalitatea providențială care a pus bazele sculpturii românești moderne. Artist polyvalent de origine germană – sculptor, gravor, giuvaer-giu și profesor –, Storck a reușit o sinteză unică între rigoarea neoclasicismului european și spiritul autohton, activând într-o perioadă de efervescentă culturală a statului român.

Născut la Hanau, în ducatul Hessa-Nassau, Storck și-a început ucenicia ca cizelator și gravor. După o scurtă etapă de studii la Paris, s-a stabilit la București în 1849, unde a evoluat rapid de la statutul de gravor la cel de proprietar de ateliere de decorațiuni.

Karl Storck

Opera sa monumentală este strâns legată de identitatea Bucureștiului: el este autorul celebrului fronton al Universității din București și al decorului original al Teatrului Național. În galeria sa de portrete regăsim elita epocii, de la busturile lui Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul, până la contemporanii săi, Alexandru Ioan Cuza, Carol Davila sau Mihail Kogălniceanu.

Dincolo de daltă, Karl Storck a fost un pedagog vizionar. Alături de Theodor Aman și Gheorghe Tătărescu, a fondat în 1864 Școala de Belle Arte din București, unde a condus catedra de sculptură timp de peste două decenii. Prin această instituție, el nu a modelat doar materia, ci și generațiile de artiști care i-au urmat, transformând un meșteșug într-o profesie academică de prestigiu.

Influența sa a depășit cu

mult granițele propriei vieți, punând bazele unei adevărate „dinastii de artiști” care a dominat scena culturală românească timp de aproape un secol. Cei mai importanți continuatori ai viziunii sale au fost fiii săi, Carol și Frederic Storck. Carol Storck a excelat în sculptura monumentală, în timp ce Frederic Storck a adus suflul modernismului și al stilului Art Nouveau, transformând casa familiei într-un nucleu al avangardei bucureștene (astăzi, Muzeul Storck).

Pe lângă membrii familiei, „metoda Storck” – bazată pe studiul minuțios al anatomiei și pe respectul pentru materialele nobile precum marmura de Carrara – a format prima generație de sculptori români de carieră, printre care și pe Ion Georgescu. Prin Karl Storck, România a trecut de la epoca decorațiunilor de ghips la cea a monumentelor de for public cu valoare simbolică națională.

Astăzi, moștenirea sa supraviețuiește nu doar în muzeele și pe fațadele clădirilor istorice, ci și ca fundament al învățământului artistic solid care a permis ulterior apariția unor genii precum Constantin Brâncuși. Karl Storck nu a fost doar un artist de import, ci un creator care a adoptat țara cu pasiune, oferindu-i, în schimb, nemurirea în marmură și bronz.

Din 1857 Karl Storck a fost membru al Asociației Artiștilor Munchenezi. A rămas în istoria României și ca întemeietor al dinastiei Storck. În patrimoniul

Ana Davila

Muzeului de Artă „Frederic Storck și Cecilia Cuțescu-Storck” (București), deschis în 1951, se află lucrări de sculptură și desene aparținând mai multor generații de sculptori din această familie.

În anul 1887, prin decret regal, i s-a acordat cetățenia română (solicitată în 1883). A fost decorat cu Ordinul Național „Steaua României” și cu Ordinul „Coroana României”. (N. R. – Prelucrare după Biblioteca Națională a Republicii Moldova – *Calendar Național 2026*)

Mihai Viteazul

Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie

din Piatra-Neamț a Uniunii Scriitorilor (1947). A obținut locul I la un concurs de sonete al revistei „Contemporanul” (1947), urmat de Ștefan Augustin Doinaș.

■ 15/1909 – n. **Vladimir Lașcu**, la Samara, Rusia (d. 24.12.1996, Piatra-Neamț), profesor de educație fizică, publicist. Absolvent al Academiei Naționale de Educație Fizică și Sport din București, a predat în mai multe localități din țară, iar din 1949, la Liceul „Petru Rareș” și la Școala Sportivă din Piatra-Neamț; animator al activității sportive de performanță. A înființat secția de schi a școlii sportive și a introdus jocul de baschet în practica sportivă a elevilor. Colaborări: „Revista de educație fizică și sport”, „Ceahlăul”, „Revista de pedagogie”, „Gazeta învățământului”. Autor al cărții „Traversarea deșertului” (1991), un do-

cument prețios despre lagărele sovietice.

■ 15/1925 – n. **Savin Bratu**, la Roman (pseud. Raul Baraș, d. 4.03.1977, București), critic și teoretician literar. A absolvit Liceul Național Iași, Facultatea de Litere București

Rememorări nemțene

(1950), parcurge toate treptele ierarhiei universitare, doctor în filologie (1969). Cărți: „Cronici”, „Ibrăileanu, omul”, „Contemporanul” și vremea sa” (colab.), „Mihail Sadoveanu. O biografie a operei”, „Ion Creangă”, „Ipoteze și ipostaze”, „Fundamen-

tele criticii literare. De la Sainte-Beuve la noua critică” ș. a.

■ 17/1906 – n. **Constantin Romanescu**, la Grințieș, Neamț (d. 1990, Dreptu, Poiana Teiului, Neamț), publicist și învățător de excepție, apreciat de Mihail Sadoveanu („Patriotism. Opera unui modest învățător”, în „Dimineața”, 2.01.1937). A absolvit Școala Normală „Vasile Lupu” din Iași (1924) și a funcționat la școli din județele Târnava Mică, Ciuc, apoi în Neamț (Grințieșul Mare, 1928-1931 și satul Dreptu). A construit local de școală, a amenajat un muzeu de științe naturale, un atelier, un laborator de fizică la Școala din Dreptu, Poiana Teiului. Colaborator la „Revista de pedagogie”.

■ 21/1936 – n. **Constantin Cucu**, la Solonț, Bacău. (d. 22.02.2016, Piatra-Neamț),

(continuare în pag. 8)

O plimbare nostalgică prin Piatra-Neamț alături de actorul Eugen Apostol

(urmăre din pag. 1)

n ațional, care nu putea să lipsească de pe agenda majorității oamenilor de teatru din întreaga țară. Era un sentiment reconfortant să te simți părtaș la această sărbătoare.

Un alt motiv de bucurie este și acela de a mă afla din nou în acest minunat oraș, care m-a găzduit cu generozitate ani buni din tinerețea mea și care constat că a devenit și mai frumos, mai curat și mai primitor. Iată, de pildă, acest parc cu mereu aceeași statuie a lui Ștefan cel Mare. Era frumos și pe vremea mea, aici veneam, eu și soția mea Eugenia (Pușa) Balaur, între o repetiție de dimineață și un spectacol de seară, să o plimbăm pe Ina, fetița noastră. Uneori, eu mai rămâneam alături, la Ceahlău pe terasa, cu băieții la o bere!

– Întâlnirea cu Teatrul Tineretului din 1970 a fost mult dorită sau întâmplătoare? Cum ați ajuns actor la TT?

– N-a fost deloc întâmplător. Sau, dacă am considera că exact ce ni se întâmplă este o consecință firească a alegerilor noastre anterioare, conștiente sau nu, a fost o întâmplare fericită. Am dorit să vin la Piatra. Deși eram angajat al teatrului din Galați, deși eram destul de apreciat... Așa că i-am trimis o scrisoare lui Eduard Covali – care atunci era pentru mine „stimate domnule director”, ca pe urmă să devină „dragă Edi” și unul dintre cei mai buni prieteni – în care-mi exprimam și motivam dorința de a face parte din colectivul pe care-l conducea. Și nu mică mi-a fost mirarea, cum se zice, când, nu peste mult timp, am primit răspunsul – „suntem bucuroși să vă primim în colectivul nostru și vă așteptăm”. Nu-mi venea să cred și a trebuit să mă lupt cu înverșunare până să-l conving pe directorul gălățean să-mi aprobe transferul. Iată o „întâmplare” care

mi-a schimbat fericit cursul vieții și pentru care nu preget nici astăzi să-i mulțumesc bunului Dumnezeu.

– A fost TT pentru dumneavoastră, „cea mai bună lume posibilă”? Cum funcționa „mașinăria de lansat vedete” de la Piatra-Neamț?

– Nu știu dacă cea mai bună posibilă, dar cu siguranță a fost minunată. Și nu e numai părerea mea, actorii din toate colțurile țării, care veneau în turneu la noi, erau pur și simplu entuziasmați de atmosfera pe care o „respirau” în teatrul nostru. Tocmai această atmosferă de camaraderie, de înțelegere, de plăcere de a fi împreună, și pe scenă și în afara ei, ne definea pe toți deopotrivă. Fiecare aveam, mai mult sau mai puțin strălucitor, dramul lui de talent cu care fusese hărăzit, dar nimeni nu se considera mai bun decât ceilalți. Pentru că ce se dorea era ca SPECTACOLUL să iasă bun. Și au fost zeci de spectacole excepționale, care se jucau în capitală cu sălile arhipele și cu cronici entuziaste, dând naștere unei butade care circula în lumea teatrului, și anume: „cel mai bun teatru din București este cel din Piatra-Neamț!!!!” Și cum se știe, nu poți fi bun într-un spectacol prost, era firesc ca Teatrul Tineretului să devină o adevărată pepinieră de talente care, afirmate în Piatra-Neamț, își luau zborul spre marile teatre din capitală.

... O cotim agale pe bulevardul Mihai Eminescu, și după câțiva pași se oprește în fața intrării unui bloc:

Uite, aici am locuit la început, într-o cameră dintr-un apartament cu

trei, împreună cu Sibylla (Oarcea) și Marta (Savciuc), ne înțelegeam bine, eu eram responsabil cu aprovizionarea și cu dusul gunoierului. Pe urmă, după ce m-am căsătorit cu Pușa, ne-am mutat vizavi, la etaj, în apartamentul unde acum locuiește bunul și statornicul meu prieten Mircea Zaharia.

– Cum vă autodefiniți?

– E greu să te autodefiniești și să fii și obiectiv, pentru asta îți trebuie o doză mare de sinceritate și curaj. Ca om, aș zice că mă străduiesc să duc o viață în care să nu-mi fie rușine de faptele mele. Și de curând am descoperit un îndemn pe care sunt hotărât să-l urmez: „Bucură-te de tot și nu avea nevoie de nimic!”. Am descoperit asta în „Conversații cu Dumnezeu” de Neale Donald Walsch.

Ca actor, pentru mine teatrul a însemnat...TEATRU!! L-am iubit și continui să-l iubesc cu o pasiune atât de mare, că de multe ori mi-am reproșat – poate și din cauza unui perfecționism care mă bântuie – că n-am fost în stare să-l slujesc pe cât ar fi meritat pentru tot ce mi-a oferit.

... Încet-încet ajungem pe bdul. Dacia. Se oprește, se sprijină pe parapet și o vreme ascultă susurul Cuijeiului:

Uite aici, pe Bulevardul Dacia m-am mutat la un apartament de trei camere după ce s-a născut Ina. Precum vezi, ne bucuram din partea forurilor locale de o grijă și susținere deosebite. Și mă bucur să constat că tradiția e continuată și în privința asta. Eram vecini, în blocul alăturat, cu Paul (Chiribuță), apoi în celălalt de alt Paul (Findrihan), considerat ca unul dintre cei mai buni secretari literari din țară. Iar în blocul ăsta turn stătea Tibi (Boris Petroff) și mai departe, de-a lungul Cuijeiului, urma Uri (Valentin Uritescu), apoi Pufi (Florin Măcelaru) și în capăt, Mihai, care în capitală avea să devină celebru, modestul scenograf Mihai Mă-

descu. Iar dincolo, peste Cuejdi, în duplexul acela, parcă pentru a ne avea pe toți sub observație (!), stătea Edi, dragul nostru director. Acuma, văzând câți am locuit pe acest bulevard, parcă mi-ar veni să propun ca să se numească... bulevardul artiștilor! (Râde mucaliv)

– Când sau cum v-ați dat seama că actoria este chemarea dvs.?

– N-aș zice că a fost o chemare „irezistibilă”. Mai curând o atracție subconștientă, datorată, cred, unei gene histrionice moștenită de la tatăl meu, care era un tip de un haz molipsitor. Așa se face că încă de mic, în familie, imitam clownii pe care-i vedeam la circ, apoi m-am înscris în cercul de teatru de la Casa pionierului, unde am activat, devenind un fel de senator de drept... până la termi-

Maria Teslaru, Eugen Apostol, în *Dragonul de Evgheni Șvart*, regia – Victor Frunză, T.T., 1981

narea liceului! În tot acest răstimp, nu scăpam niciun spectacol de la Teatrul de stat, eram ca un copil de trupă printre actori și chiar făceam figurație în mai multe piese, ba în una am și schimbat două replici cu Gina Patrichi! A fost, deci, un drum lin și constant.

Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie

(urmăre din pag. 7)

Z iarist. Absolvent al Facultății de Filosofie – secția ziaristică – București (1958). Reporter la ziarul „Apărarea patriei”, profesor și director de școală la Zemeș, Bacău (1961-1966), director al Casei de Cultură din Moinești

(1966-1967), șef de secție la ziarul „Ceahlău” (1968-1974), inspector cu probleme de învățământ la U.J.C.M. Neamț (1974-1989), consilier principal la Bibliopolis S.A. Piatra-Neamț (după 1989), redactor-șef al revistei „Asachi” (1991-2005), redactor-șef al săptămânalului „Informația Pri-

măriei”, Piatra-Neamț (1996-2002). Consilier pe probleme de carte la Centrul de Cultură și Arte „Carmen Saeculare” Neamț. Autor al volumului de povestiri „În volbura apelor”.

Rememorări nemțene

■ 23/1871 – n. **Garabet Ibrăileanu**, la Târgu Frumos (d. 11.03.1936, București), critic, istoric și teoretician literar, prozator. Numele său este legat de Roman, pentru că aici a urmat gimnaziul (1883-1887), tatăl său fiind administrator de moșie în zonă, apoi slujbaş în orașul dintre Moldova și Siret. A înființat Societatea „Orientul” (cu Raicu Ionescu-Rion și alți colegi de liceu), redactează revista „Școala nouă”, împreună cu Panait Mușoiu și Eugen Vaian, unde publică primele versuri, note de lectură, comen-

tarii despre artă și traduceri, semnând și cu pseudonimul Cezar Vraja.

■ 25/1936 – n. **Constantin Filimon**, la Piatra-Neamț (d. august 2013), artist plastic. Absolvent al Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”, București (1967). Din 1978, profesor de desen la școli din Neamț. A lucrat pictură monumentală, religioasă, pentru bisericile din Zăpodeni (Iași), Muncel (Alba), Drăgești (Bihor), Verșești (Neamț), Tigveni Bârsești (Argeș). A participat la Saloane și Biennale de grafică în București (1971-1978) și în expoziții colective și personale la Piatra-Neamț (1981-1994). A expus în S.U.A. și Canada (1980-1997), apoi în Mexic, Ungaria, Franța, India și Venezuela.

■ 26/1896 – n. **Aurel Băeșu**, la Fălticeni (d. 24.08.1928, Piatra-Neamț), artist plastic. A urmat Școala de Belle Arte din Iași, apoi, cu

O plimbare nostalgică prin Piatra-Neamț alături de actorul Eugen Apostol

Care sunt cele mai dragi amintiri care vă leagă de Teatrul Tineretului? Spectacolele? Premiile? „Șase sași”?

– Cea mai dragă amintire este... întreaga perioadă petrecută la Piatra! Cu spiritul camaraderesc din colectiv, cu bucuria cu care veneam la repetiții sau spectacole, cu serile petrecute împreună la barul nostru „Șase sași”, care funcționa ilegal în teatru, sfidând drasticul decret ceaușist 400 și pe care forurile locale, înțelegătoare, se făceau că nu-l văd și unde cumpăram berea de la Alimentara și o vindeam la același preț, fiecare dintre noi fiind „barman” cu rândul. Aici aveam loc dispute „crâncene” la un joc de mini-biliard, pe ambalajul căruia scria „Recomandat copiilor de până la 12 ani”!!!, aici ne serbam fiecare ziua de naștere, ocazie cu care grupul de creație „Edi, Țacă și cu Gelu” – adică Eduard Covali, Constantin Cojocaru și subsemnatul – compunea o dedicație în versuri, care era departe de a avea un aer omagial, ci erau versuri hazoase și pline de înțepături colegiale.

– Vorbiți-ne despre microbul scrisului și „Heautontimorumenos”, gazeta teatrului. Ce a fost mai întâi?

– Mai întâi... au fost amândouă! Atât doar că „Heautontimorumenos” apărea doar în perioada festivalurilor și a fost ideea lui Sandu Lazăr, care, pe lângă actorie era și un caricaturist foarte talentat. Redactor-șef era, firește, Edi, nu numai că era „dom director”, ci pentru ideile și talentul său deosebite în ale scrisului. Eu cu Țacă eram „colectivul de redacție!” Aici apăreau cele mai proaspete „cronici” la spectacolele care aveau loc în seara respectivă, care erau – cum altfel? – tot în versuri, tot hazoase și tot pline de înțepături colegiale, spre deliciul in-

Paul Chiribută, Eugen Apostol, în *Slugă la doi stăpâni* de Carlo Goldoni, regia – Iulian Vișa, T.T., 1976

taților, care le citeau imediat după spectacol, când coborau în barul „Șase sași”.

– Apropo... de ce „Șase sași”?

– E o poveste nostimă. Noi, la facultate, aveam un exercițiu de dicție pentru a ne perfecționa vorbirea scenică, care suna astfel: „Șase sași în șase saci”, propoziție pe care trebuia s-o repeți din ce în ce mai repede. Nu e deloc simplu, încearcă și o să vezi. Ei, și la inaugurarea barului, am convenit cu toții, că acelui care nu reușea să-l spună fără să se încurce, să nu i se mai dea de băut în seara respectivă! Și nu de puține ori Traian (Pârlog) sau Pufi (Florin Măcelaru) nu treceau testul! Așa i-a rămas numele...

... Ajungem în celălalt capăt al bulevardului Eminescu.

Uite, aici în giratoriul ăsta era să fac un accident (și ce accident!) – nu dădusem prioritate mașinii... poliției!!! Cred că poliștii m-au recunoscut și – cum noi actorii eram priviți cu simpatie de majoritatea pietrenilor – au evitat cu îndemănare accidentul și... au mers mai departe!

– Mi-ați mărturisit că ați fost prieten cu Eduard Covali. Poves-

țiți-mi, vă rog despre dânsul ...

– Pentru mine, Edi a fost cu adevărat omul providențial, care mi-a influențat aproape decisiv cariera artistică. În primul rând, deși mă văzuse jucând numai o dată, mi-a acordat girul său și a acceptat să intru în acest colectiv de elită. Apoi, tot lui îi datorez și faptul că am obținut, la unul dintre festivaluri, premiul de interpretare. Inițial nu eu trebuia să joc rolul respectiv, doamna Sanda Manu, regizoarea, îl voia pe Mitică Popescu. Deși, se știa, la noi directorul nu intervenea niciodată în distribuții, nu știu la ce metode persuasive a apelat Edi, pentru că, până la urmă, a convins-o să mă accepte. Ceea ce m-a uimit este faptul că, mie personal, nu mi-a pomenit niciodată despre asta, mi-a mărturisit doamna Sanda peste câțiva ani. Iată, încă o dovadă a nobleței caracterului său. Iubea actorii cu dăruire și ne conducea cu discreție și diplomatie, nu-l simțeam că este director, ci mai degrabă un frate mai mare, grijuliu, și un camarad desăvârșit, jovial și plin de glume. De la el am preluat expresia haioasă, pe care o folosesc și astăzi: „Eu am o propunere și sunt de acord cu ea!”. O lumină de om! Dumnezeu să-l aibă în grijă, împreună cu toți dragii mei colegi, care au urcat acolo sus spre odihna veșnică! Și, iată, că totuși trăiesc încă în noi, atâta vreme cât mai vorbim despre ei.

– Personal, cum vă raportați la timp? Cum resimțiți trecerea anilor?

– Eu am o butadă a mea, care sper că va deveni celebră: „Timpul trebuie acceptat, dar nu resimțit”. Și mă străduiesc s-o respect. Dacă ne-am lua după acte, am 83 de ani. Dar eu m-am hotărât să rămân la 65! Cred că e o alegere rezonabilă.

– Ce v-a surprins mai mult revenind pe aceste meleaguri?

– Din fericire, toate surprizele

au fost plăcute. Dar ce m-a uimit cu adevărat a fost întâlnirea cu un simplu împătimit de teatru, pre numele lui Valentin Popescu. E tânăr, deci nu m-a văzut jucând, dar a dorit să mă cunoască. Am constatat cu uimire nu numai că știa rolurile pe care le interpretasem, dar mi-a arătat și o mapă cu toate programele de sală, și câteva afișe ale unor spectacole prezentate pe scena TT, acum ... 50 de ani. E o bucurie pentru că, sunt convins, acest tânăr este un reprezentant emblematic al publicului pietrean. Să nădăjduim nădejdi bune...

– Ce le transmițiți oamenilor care v-au văzut jucând pe scena de la Piatra-Neamț?

– Celor din jurul vârstei mele le mulțumesc pentru dragostea și atenția de care m-am bucurat din partea lor și îi asigur că au fost reciproc, iar pe cei mai tineri îi invit să se apropie cu dragoste de Teatrul Tineretului și de actorii lui. Și unii și alții vor avea numai de câștigat.

... Ajunși din nou în fața Teatrului, i-am mulțumit și m-am retras discret, lăsându-l să-și mai îmbrățișeze încă o dată cu privirea tinerețea. Între timp, pe pavaj, înflorise o stea pe care scria EUGEN APOSTOL.

Eugen Apostol, C. Borgia, în *O noapte furtunoasă* de I.L. Caragiale, regia Alexandru Dabija, T.T., 1980

Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie □ Luna mai □ Lecția de istorie

S prijinul lui G.T. Kirileanu și al lui D. Lălu, studiază la Roma. Încă din timpul studenției este distins cu Premiul pentru Desen al Academiei Române (1915). Participă la Primul Război Mondial, în luptele de la Oituz și Cireșoaia (1917). Întors din Italia, își cumpără o căsuță în Piatra-Neamț (azi, pe strada „Ion Creangă”). În 1926, călătorește în Franța, Slovenia și Ungaria. Prin creația sa, marcată de influența lui Nicolae Grigorescu, apoi prin aura sa romantică și cantonarea în impresionism, rămâne unul dintre pictorii importanți stabiliți la Piatra-Neamț.

■ 28/1950, n. la Piatra-Neamț, **Monica M. CRISTEA**, profesor. Facultatea de filologie, secția română-germană. Profesor la Cenaclul literar „Tinerete fără bătrânețe”, din cadrul Palatului Copiilor. Numeroase premii la concursurile literare organizate de Revista

„Cronica” din Iași, la concursul „Iulia Hașdeu” de la Chișinău la concursul „Epistolar” de la Beijing. A realizat patru antologii de poezie cu lucrările copiilor, intitulată „Rezervația de în-

Rememorări nemțene

geri”, și alte 12 volume individuale ale elevilor talentați. Înființează, la Școala nr. 2 din Piatra-Neamț, Cenaclul „Eurocultin” și revista „Generația 9”. Publică în „Clipa siderală”, „Apostolul”, „Tribuna învățământului” etc. Premiul revistei APOSTOLUL pentru co-

laborarea la *Suplimentul literar artistic*.

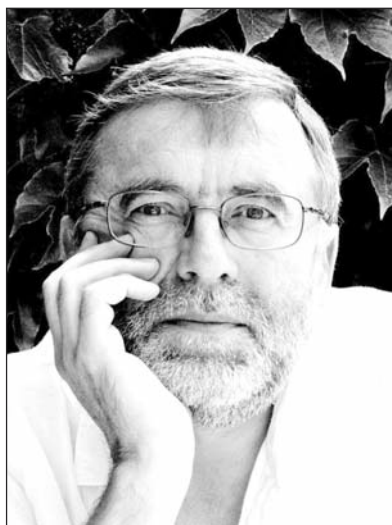
■ 28/1936 – n. **Mircea-Eduard Bălan**, la București, profesor, istoric literar, eseist. Absolvent al Facultății de Teologie din București și al Facultății de Filologie din Iași. A predat la Școala Generală din comuna Tașca, Neamț, la Liceul Pedagogic „Gheorghe Asachi” (1976-1981) și la Liceul Teoretic „Calistrat Hogaș” (1981 – până la pensionare). A debutat editorial cu volumul „Costache Negruzzi – «Alexandru Lăpușneanu»”, (1996), urmat de două eseuri: „Etapă în receptarea operei lui Ion Creangă”, „Metaforă, simbol, mit în poezia eminesciană” ș. a. Autor de studii didactice apărute în publicații centrale și locale. (N. R. – Prelucrare și actualizare după *Personalități ale culturii din județul Neamț*, un calendar alcătuit de **Constantin Tomșa**, Editura Crigarux & Cetatea Doamnei, Piatra-Neamț, 2014).

...Teatrul este jumătatea plină a paharului la masa banchetului,
iar umanității îi este sete.

...Pasiunea pentru Teatru este ca o așchie în deget. Visăm să fie
o așchie eternă, smulșă din scândurile teatrului shakespearean

Olivier Py

Dacă ediția de anul trecut a Festivalului de Teatru Piatra-Neamț a urmărit „invizibilul” pe care actorul îl poate aduce pe scenă, la ediția de anul acesta accentul selecției spectacolelor cade pe lumea fabuloasă construită de regizori. În consens cu acest concept curatorial, am inclus în această ediție de festival o secțiune intitulată „Cuvinte despre scenă și creație” – un dialog viu în care publicul întâlnește creatori de teatru reprezentativi la nivel internațional.

Matei VIȘNIEC
Foto: Andra Badulesco

• În prima zi a festivalului, pe 10 mai spectatorii au întâlnire cu **MATEI VIȘNIEC**.

Scriitorul Matei Vișniec este unul dintre cei mai reprezentativi dramaturgi contemporani, la nivel internațional, cărțile sale de teatru, poezie și proză fiind traduse în peste 40 de țări.

După stabilirea sa în Franța, în 1987, Matei Vișniec a devenit autor interzis în România comunistă, fiind redescoperit cu mult entuziasm după 1990, în teatrul românesc. Teatrul Tineretului a fost unul dintre primele teatre din România care a montat o piesă a sa, în perioada imediat următoare Revoluției din 1989: „Bine, mamă, dar ăștia povestesc în actul II ce se întâmplă în actul I”, regia Nicolae Scarlat,

cu premiera pe 18 mai 1990. Au urmat „Trei zile cu Madox/ Ultimul Godot”, regia Nicolae Scarlat, în 1991; „Buzunarul cu pâine”, regia Nicolae Scarlat, în 1994; „Angajare de clovn”, un spectacol de Louise Dăncăeanu, în 2007; „Frumoasa călătorie a urșilor panda povestită de un saxofonist care avea o iubită la Frankfurt”, regia Adrian Tamaș, 2013.

Matei Vișniec este al doilea dramaturg român care reușește să se impună în lumea selectă și extrem de conservatoare a teatrului francez, după Eugène Ionesco.

• În a doua zi, pe 11 mai, invitatul acestor întâlniri care sunt configurate ca medalioane este regizorul și dramaturgul **RADU AFRIM**.

Reprezentant al teatrului european contemporan, Radu Afrim este unul dintre cei mai apreciați și inovativi regizori români, autorul unor spectacole poetice, senzuale, ludice, marcate de întrebări provocatoare despre condiția omului actual.

Începuturile carierei sale regizorale sunt legate de scena Teatrului Tineretului, pe care a montat, în 2000, „Ocean café”, după texte de Radu Macrinici, Saviana Stănescu, Ștefan Caraman, Alina Nelega, Gianina Cărbunariu. Pe aceeași scenă a

Radu AFRIM
Foto: Cristina Ganj

montat: „Povestiri despre nebunia (noastră) cea de toate zilele” de Petr Zelenka, 2007; „Herr Paul” de Tankred Dorst 2009; „Wolfgang” după Yannis Mavritsakis, 2017; „Sub fiecare pas e o mină neexplodată dintr-un război neterminat cu tine”, scenariu și regie de Radu Afrim, 2019 – spectacole de referință din istoria Teatrului Tineretului.

A fost desemnat cel mai bun regizor de trei ori de către Uniunea Teatrală din România. Mai multe spectacole ale sale au fost distinse cu Premiul UNITER pentru cel mai bun spectacol, cel mai recent fiind „Antologia dispariției”, producție a Teatrului Național „Vasile Alecsandri” Iași.

Gábor TOMPA

• Pe 12 mai publicul se întâlnește cu regizorul **GÁBOR TOMPA**. Reprezentant al teatrului european contemporan.

Tompa Gábor este regizor de teatru, film și operă, poet și eseist, profesor universitar. A absolvit în anul 1981 – Academia de Teatru și Film din București, având diplomă în Regie de teatru, film și televiziune.

În anul 1981 este angajat la Teatrul Maghiar de Stat din Cluj ca regizor. Din 1990 până în prezent este director general al Teatrului Maghiar de Stat Cluj. Începând din mai 2018 este președintele Uniunii Teatrelor din Europa. A montat spectacole de teatru și operă în 23 de țări, în mai multe orașe din România, inclusiv în București și Cluj. Are o intensă activitate didactică, a predat în SUA, Spania, Germania și România.

A obținut numeroase premii printre care: Cavaler al Ordinului Artelor și Literelor din partea statului francez (Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres), Premii UNITER pentru Cel mai bun regizor în anii 1984–ATM, 1987–ATM, 1993, 1997, 2008, 2019, Ordinul Steaua României – gradul CAVALER oferit de Președintele României, Emil Constantinescu în 2000.

• Pe 13 mai invitatul de onoare căruia i se dedică evenimentul-medalion este **ANDREI ȘERBAN**, regizorul care se întoarce la teatrul din Piatra-Neamț după aproape 60 ani.

Una dintre vocile regizorale cele mai puternice din teatrul internațional actual, Andrei Șerban a montat spectacole de teatru și operă pe trei continente și a colaborat cu unele dintre cele mai importante instituții teatrale din Statele Unite ale Americii și din Europa, precum: Robert Brustein's American Repertory Theatre Company. A lucrat la Lincoln Centre, La MaMa Theatre, The Public Theatre, Circle in the Square, Yale Repertory Theatre, The Guthrie Theatre. În Europa a colaborat cu Opera din Paris, Geneva, Viena și Bologna, cu Welsh National Opera, Covent Garden, Théâtre de la Ville, La Comédie Française. În Japonia a montat spectacole pentru Shiki Company of Tokyo.

Teatrul din Piatra-Neamț a reprezentat scena pe care a debutat în

Andrei ȘERBAN

1

1966, cu spectacolul „Duroasa și adevărata tragedie a domnului Arden din Feversham, Kent”, după un autor englez anonim, pe când era student în anul III, la clasa profesorului Radu Penciulescu. Au urmat la scurt timp „Omul cel bun din Sâciuan” de Bertolt Brecht și „Noaptea încurcăturilor” de Oliver Goldsmith, ambele montate în 1968, spectacole de referință din istoria Teatrului Tineretului. „Omul cel bun din Sâciuan” a fost distins cu Premiul criticii pentru cel mai bun spectacol al stagiunii 1968–1969 și cu Marele premiu, în cadrul Festivalului Spectacolelor pentru Tineret și Copii, Piatra-Neamț, 1969.

A fost 27 de ani director și profesor al școlii de teatru a Universității Columbia din New York. A condus TNB imediat după revoluție timp de trei ani, perioadă în care calitatea spectacolelor a fost mereu surprinzătoare. A fost deseori premiat atât în SUA, cât și în România. Continuă să fie invitat să lucreze cu generații tinere și o face mereu cu pasiune și dedicație, fiind curios să descopere forme noi.

Ilinca STIHI

● Pe 14 mai publicul este invitat să se întâlnească cu regizoarea **ILINCA STIHI**, un nume important, la nivel european, în lumea spectacolului radiofonic.

După ce a absolvit regia de film la Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică București, Ilinca Stihi devine regizor și scenarist la Radio România și co-fondator al Festivalului Internațional de spectacol sonor Grand Prix Nova.

A primit pentru producțiile sale premii internaționale (la Festivalul de la New York, Premios Ondas de la Barcelona, Prix Marulic din Croația, Prix Italia) și mai multe premii UNITER pentru cel mai bun spectacol de teatru radiofonic.

col de teatru radiofonic.

Semnează spectacole în străinătate pentru Radio Suedia, France Culture, Radio Cehia.

Abordează teatrul în spații neconvenționale și spectacolul multimedia. A reprezentat România la Centenarul Ibsen (Oslo) cu o montare inedită a piesei **Brand** la Biserica Luterană din București.

● Pe 15 mai invitatul de onoare al acestor întâlniri tip *medalion* este **RADU DINULESCU**.

Regizor, scriitor, dramaturg, traducător și scenograf, Radu Dinulescu este un nume recunoscut internațional, cu spectacole pluridisciplinare, care îmbină spectacolul viu cu artele digitale, fiind totodată un artist și un formator de artiști, cu proiecte pe mai multe continente.

Este regizorul român cu cele mai multe participări în secțiunea Off a Festivalului de la Avignon – 19 participări, în perioada 2002-2023. La ediția din 2007, spectacolul său „Hymnus” de Georg Shwajda, producție a Teatrului Municipal Galați, a fost distins cu Premiul «Coup du cœur de la presse».

Radu DINULESCU

Crearea și coordonarea de proiecte care implică artiști din mai multe țări este o altă coordonată a activității sale artistice. Dintre aceste proiecte, menționăm că este fondator și director artistic al Théâtre de l'Europe de l'Est, care a participat la Avignon în 2008 și manager al proiectului european „Itinerances”, proiect finanțat de CE prin programul Cultura 2007- 2013, în colaborare cu Teatrul de Marionete din Belfort, compania Karromato din Cehia și Charles Kleinberg Production din Bruxelles.

A fost director al Teatrului de Marionete Arad timp de 5 ani, director artistic al Teatrului de Stat Constanța, director artistic al Festivalului Internațional „Atelier” – Baia-Mare, director artistic al Festivalului Internațional „Miturile cetății” Constanța, director al Festivalului Internațional Underground și al Festivalului de Artă Animației „Euromarionete” Arad – România, manager al Centrului Cultural Județean Călărași.

● Moderatoarea acestor întâlniri este **TAMARA CONSTANTINESCU**, lector universitar, critic de teatru și actriță la Teatrul Dramatic „Fani Tardini” din Galați.

Cu studii de Actorie și Jurnalism, este doctor în Teatru al Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași, unde activează ca lector universitar, la secția de Teatologie. Este membră a Centrului de cercetare teatrală și redactor al revistei academice „Colocvii teatrale”, din cadrul universității amintite.

În calitate de critic de teatru publică articole în reviste de cultură și platforme culturale precum: Vatra veche, Ateneu, LiterNet, Rinocerul, Axis Libri ș. a. Este membră a Uniunii Ziarștilor Profesioniști din România.

În cadrul Ediției 36 a Festivalului de Teatru Piatra-Neamț, a moderat **GALA ACTORILOR** – întâlniri ale publicului cu actori celebri care au debutat pe scena TT și a prezentat cele șase volume lansate în cadrul festivalului.

Tamara CONSTANTINESCU

Raluca NACLAD

Teatrul pentru copii a transpus întotdeauna realitatea într-un limbaj scenic ușor de înțeles, fără să renunțe la rolul educativ. Teatrul Tineretului, asemenea oricărei instituții care își propune atragerea unui public cât mai variat din punct de vedere al vârstei, are în vedere valorificarea literaturii pentru copii prin spectacole-lectură accesibile publicului tânăr pietrean. Literatura internațională pentru copii propune, în varianta lui Jeff Kinney, o abordare inedită a acestui tip de text, adaptabilă scenei. Se ridică întrebarea dacă, într-o epocă marcată de o cultură vizuală rapidă, fragmentată și influențată de dezvoltarea inteligenței artificiale – utilizată, de exemplu, în video-mapping sau în proiecții scenografice – textul mai reușește să surprindă spectatorul tânăr și să-i stimuleze interesul pentru arta teatrală?

„Jurnalul unui puști” („Diary of a Wimpy Kid”) constituie o serie de 19 romane cu accente satirice și ancorare realistă, semnate de Jeff Kinney. Toate volumele îl au în centru pe Greg Heffley, un adolescent confruntat cu diverse dificultăți și situații problematice în anii de școală generală. Jeff Kinney se concentrează asupra experienței imediate a adolescentului, utilizând un limbaj simplu, cu accent pe oralitate. El alternează între text și imagine, evită structurile prea elaborate și mizează pe un umor construit din situații recognoscibile. Astfel, oferă un model de orientare, o formulă care creează o punte între vizual și verbal. Autorul pare să acceseze direct conștiința adolescentului, iar teatrul poate prelua această modalitate de raportare, exprimând scenic experiența tânărului din interiorul ei. Nu se impune o modificare a repertoriului. Accentul se deplasează spre dramaturgie și regie. Expresia artistică urmărește o receptare mai directă. În „Jurnalul unui puști”, desenul participă la construirea sensului, depășind rolul unei simple ilustrații. În ultimele decenii, literatura destinată copiilor și adolescenților a cunoscut transformări vizibile, determinate de evoluțiile tehnologice și de modificarea sensibilității tânărului cititor.

Opera lui Jeff Kinney ocupă o poziție aparte, situându-se la intersecția dintre narațiunea

clasică și limbajul vizual specific culturii contemporane. Structura acestor volume este, la prima

apare ca un anti-erou discret, definit prin ezitări, frustrări și observații ironice. Lumea școlii,

relațiile familiale și presiunea afirmării sociale sunt prezentate din interior, fără filtrul moralizator al literaturii pedagogice clasice.

Un aspect relevant îl constituie simplitatea limbajului. Textul se înțelege ușor și introduce direct cititorul în universul narativ. Această trăsătură, interpretată uneori ca o simplificare excesivă, răspunde unei nevoi: readucerea lecturii în aria de interes a unor tineri formați într-un mediu dominat de imagine și tehnologie. Literatura evoluează atât prin continuitate, cât și prin adaptare. Aceasta presupune, uneori, reconsiderarea criteriilor de evaluare. Dacă tradiția a valorizat densitatea stilistică și ideatică, în prezent contează mai ales comunicarea directă și felul în care publicul se poate regăsi imediat în ceea ce vede. Pentru cititorul tânăr, aceste cărți pot reprezenta un început. Ele pot deschide drumul către lecturi mai complexe, accesibile după formarea unei relații firești cu textul. Funcția lor este de a pregăti întâlnirea cu literatura consacrată.

Astăzi s-au modificat ritmul percepției, raportul cu imaginea și tipul de umor receptat. Pe scenă, un echivalent ar putea fi utilizarea proiecțiilor, a semnelor vizuale și a corporalității actorului ca modalități de expresie teatrală. Teatrul pentru copii trebuie să păstreze calitatea, dar și să-și adapteze mijloacele de expresie în acord cu sensibilitatea actuală. Modelul propus de Jeff Kinney arată că un text ușor de urmărit, dinamic și bazat pe umor apropiat de experiențele cotidiene, poate avea, în același timp, o construcție bine realizată. În acest sens, dramaturgia pentru copii are de câștigat prin integrarea acestor principii în limbajul scenic.

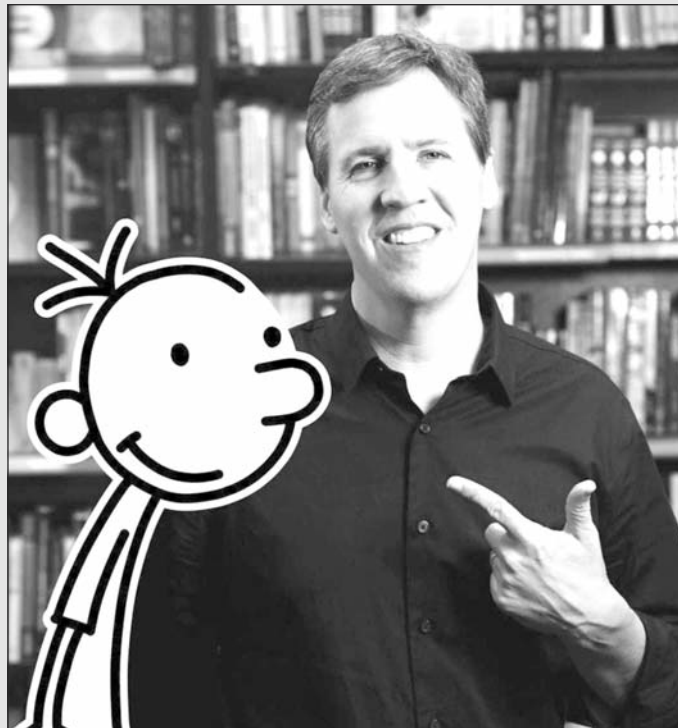
Seria „Diary of a Wimpy Kid” reprezintă un succes editorial și expresia unei noi paradigme de lectură. Primul volum din seria „Diary of a Wimpy Kid” a apărut în Statele Unite în aprilie 2007, iar ediția în limba română a fost publicată în noiembrie 2010.

Volumele din această serie au atins un tiraj global de aproximativ 275 de milioane de exemplare, au fost traduse în 65 de limbi și circulă în peste 140 de țări.

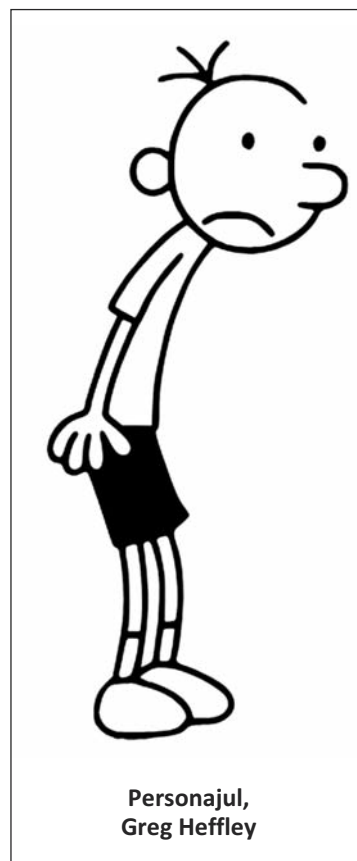
*Adina Suciu GIURESCU,
doctor în teatru, actriță
la Teatrul Tineretului*

Teatrul pentru copii între text și imagine

• Jeff Kinney și transformarea limbajului scenic

vedere, simplă: un jurnal redactat de un preadolescent, însoțit de desene schematice. Totuși, această simplitate constituie o strategie atent elaborată. Textul și imaginea nu se dublează, ci se completează, generând un ritm al lecturii apropiat de percepția cotidiană. Cititorul este invitat să recunoască, să participe și să se regăsească în ceea ce citește. Textele lui Kinney utilizează o construcție episodică, apropiată de experiența cotidiană a copilului. La nivel scenic, aceasta ar putea conduce la spectacole alcătuite din secvențe scurte, recognoscibile, capabile să mențină atenția fără a solicita un efort de concentrare de tip clasic. Kinney propune punctul de vedere al unui copil care interpretează lumea. În teatru, această abordare poate genera construcții scenice bazate pe perspectiva personajului, prin monolog, adresare directă sau convenții care implică activ publicul. Personajul Greg Heffley nu este un erou în sens tradițional. El

Personajul,
Greg Heffley

Arc de lumină peste critica și istoria literară Academicianul Constantin Ciopraga la 110 ani de la naștere

Constantin Ciopraga a rămas în cultura română ca un reper de rigoare, sensibilitate și echilibru critic. S-a format într-o epocă în care trebuințele culturale se împleteau cu nevoia de reconstrucție spirituală. Încă din anii tinereții, a dovedit o curiozitate intelectuală greu de egalat. Lecturile sale timpurii au fost variate, acoperind atât literatura română clasică, cât și marile tradiții europene. În fața textului literar, a învățat devreme să distingă între detaliu și profunzime.

Formarea sa în cadrul universitar ieșean i-a oferit o solidă bază filologică. A intrat în contact cu profesori de mare autoritate, care i-au modelat spiritul cercetător. Perioada de studii a fost pentru el un câmp fertil al acumulărilor pe termen lung. A descoperit atunci metodele de analiză critică ce aveau să-i fie instrumente predilecte. Cu răbdare și cu seriozitate, a cultivat un stil de reflecție matur, lipsit de excese. Încă din primii ani, s-a remarcat prin eleganța discursului și claritatea gândirii. Contactul cu literatura universală i-a lărgit considerabil orizontul metodologic. Spiritul său echilibrat a făcut ca interpretările sale să fie mereu centrate pe esențial. Formarea intelectuală a fost consolidată printr-o permanentă nevoie de aprofundare. Cînd constant, a înțeles că un critic adevărat trebuie să revină mereu asupra textelor. Astfel, a devenit un intelectual complet, atent atât la context, cât și la nuanță.

Înțelegerea lumii literare i-a devenit treptat a doua natură. S-a format nu doar ca specialist, ci și ca pedagog. Cariera sa universitară a fost una strălucitoare. La Universitatea din Iași, a devenit un profesor respectat de generații întregi. Studenții îl apreciau pentru calmul și limpezimea explicațiilor sale. Era un dascăl care știa să facă accesibile și cele mai abstracte concepte. Fiecare curs al său era o incursiune în adâncurile literaturii. În prezența lui, literatura părea un organism viu, mereu surprinzător. Avea un talent rar de a-l conduce pe student spre adevărata înțelegere a operei. Nu brusca niciodată mintea tânără, ci o însoțea, o ghida cu delicatețe. Respectul său pentru actul pedagogic era vizibil în fiecare întâlnire cu studenții. A format

nu doar specialiști, ci și oameni sensibili la valori. Pentru mulți, figura lui a devenit sinonimă cu noblețea profesoratului. Clasa sa era un spațiu al deschiderii și al reflecției. A încurajat întotdeauna dezbaterea și gândirea liberă. Niciodată nu impunea, ci propunea. Ca profesor, a cultivat curiozitatea, nu conformismul. Influența sa a depășit cu mult perimetrul amfiteatrelor universitare. Studenții îi purtau admirația ca pe un semn de recunoaștere profundă. În timp, numele său a devenit reper în lumea academică ieșeană.

Pe lângă activitatea didactică,

veanu, confirmându-și erudiția neostentativă.

Critica sa se distinge prin calm, luciditate și un respect profund pentru creator. A privit mereu literatura ca pe o formă de viață spirituală. A cultivat interpretarea nu ca demontare, ci ca iluminare. În scrierile sale, critica devine o artă a așezării lucrurilor în armonie. A reușit să dea criticii românești o direcție de echilibru și profunzime. Niciodată nu a căzut în dogmatism. A preferat întotdeauna libertatea spiritului. În paginile sale, a lăsat urme de eleganță și calm intelectual.

Constantin Ciopraga a fost un critic literar de mare finețe. A practicat un tip de critică empatică, centrată pe înțelegerea spiritului operei. Abordările sale îmbinau analiza minuțioasă cu o caldă înclinație interpretativă. Stilul său critic era limpede, echilibrat, fără excese teoretice inutile. A refuzat vehement superficialitatea. A considerat mereu că opera literară merită o apropiere atentă, răbdătoare. În critica românească, vocea lui a devenit una calmă, dar autoritară. A investigat cu aceeași seriozitate autorii canonici și scriitorii mai puțin cunoscuți. Deschiderea sa l-a făcut un critic universal, nu partizan. Printre lucrările sale reprezentative se numără „Poezia lui Eminescu. Arhetipuri și metafore fundamentale”, carte de mare rafinament interpretativ. În această lucrare, a explorat adâncimile liricii eminesciene târzii cu o sensibilitate rar întâlnită. Alte volume arată un Ciopraga atent la context și la structurile adânci ale mentalităților. Lucrarea „Personalitatea literaturii române” îi demonstrează capacitatea de sinteză și viziune largă. A publicat studii importante despre Ion Creangă, Hortensia Papadat-Bengescu, Mihail Sado-

Opera sa a fost primită cu entuziasm atât de specialiști, cât și de cititorii avizați. A devenit un reper pentru cei care cred în critica interpretativă, nu demolatoare. De-a lungul timpului, a fost aprobat și apreciat de cele mai exigente foruri academice. Recunoașterea supremă a venit odată cu alegerea sa ca membru al Academiei Române. Calitatea de academician a fost confirmarea unei cariere dedicate valorilor.

Academia l-a primit ca pe un intelectual de prestigiu, respectat și admirat. A contribuit activ la viața academică, întărind tradiția intelectuală românească. În cadrul Academiei, vocea sa a fost una echilibrată, înțeleaptă. A participat la proiecte de mare importanță pentru cultura națională. Academicianul Constantin Ciopraga s-a afirmat prin rigoare, sobrietate și generozitate intelectuală. A devenit un apărător natural al valorilor literare autentice. A pledat mereu pentru continuitate și pentru respectul tradiției. Dar, în același timp, a fost atent la modernitate și la dinamica ideilor. Spiritul său nu cunoștea închiderile. Era un om al nuanței, nu al radicalismului. Academia a câștigat în el un membru

pentru care cultura a fost un mod de a trăi. Numeroasele sale studii, articole și volume au conturat un profil de cercetător complet. Cu discreție a influențat direcțiile literaturii române moderne. A inspirat, fără ostentație, generații întregi de critici și scriitori. A fost un constructor mereu atent la rezistența edificiului cultural. Universitatea, Literatura și Academia i-au purtat amprenta. Viața lui intelectuală a rămas un exemplu rar de devotament. Întreaga sa operă se citește ca o confesiune a unei vieți dedicate literaturii. Paginile lui sunt traversate de o căldură discretă. Criticul nu se ascunde, dar nici nu se impune. El se regăsește în interpretare printr-o claritate naturală. Această delicatețe îl diferențiază net de alte stiluri critice.

A prețuit mereu ideea de echilibru. În scrisul său nu există ostentație. Nici rigoare rece, nici lirism excesiv. Doar o înțelegere matură a textului. S-a hrănit spiritual din literatura pe care a studiat-o. Iar aceasta s-a văzut în calitatea reflecției sale. Critica sa, deopotrivă analitică și poetică, este un reper al culturii române. Opera lui rămâne actuală, pentru că este sinceră și profundă. În toate studiile sale se simte responsabilitatea cuvântului. Responsabilitatea față de cititor. Față de autor. Față de adevăr.

*

Constantin Ciopraga a lăsat în urmă nu doar o operă solidă, ci și un mod de a privi literatura cu respect și cu delicatețe. Prin formația sa intelectuală amplă, prin rigoarea critică și prin devotamentul pentru autenticitate, el a construit punți trainice între generații.

Ca profesor, a modelat conștiințe, însuflând o pasiune calmă, dar profundă pentru literatură. Ca critic, a reușit să creeze interpretări durabile, luminate de claritate și de o excepțională mobilitate a gândului. Iar ca academician, a întrușipat noblețea spiritului românesc.

Astăzi, opera și personalitatea lui Constantin Ciopraga rămân ca o imagine a lucidității și a eleganței intelectuale – un exemplu rar de echilibru, de armonie și de devotament față de valorile culturii române. Sporul pe care l-a dăruit lumii literare continuă să lumineze.

Prof. dr. Gheorghe BRÂNZEI

Ecouri sub lumina reflectoarelor: Sărbătoarea Percuției Românești

Turneul Ansamblurilor de Percuție (T.A.P.), ediția a VI-a, revine în forță în acest an, aducând primăvara în sufletele ascultătorilor prin ritmuri energizante! Pe parcursul lunilor aprilie și mai, peste 60 de percuționiști – elevi, studenți și profesori – vor urca pe scenele din șapte orașe din România în cadrul celei de-a VI-a ediții a proiectului. Inițiat în 2019 de unul dintre exponenții de marcă ai școlii românești de profil, lect. univ. dr. Alexandru Veleşcu (cadru didactic la Extensia Piatra-Neamț a Academiei Naționale de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj-Napoca), acest proiect cultural și educațional a devenit deja o tradiție.

Născut din dorința de a face cunoscută diversitatea muzicii de percuție, proiectul de suflet al muzicianului Alexandru Veleşcu a scos instrumentele de ritm din spațiile orchestrei și le-a adus, pentru

al șaselea an consecutiv, în lumina reflectoarelor. Este o construcție colectivă la care și-au dat mâna instituții de învățământ, profesori coordonatori, tineri interpreți și oameni inimoși, fără al căror sprijin T.A.P. nu ar fi atins amploarea de astăzi.

În 2026, evenimentul reunește opt ansambluri ale instituțiilor de învățământ preuniversitar și universitar, formând o veritabilă rețea națională a excelenței. Ansamblu-

xandru Micu, Alexandru Beldescu și Liviu Țugui);

- **Ansamblul de percuție „Jovenartis” – Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” Iași** (Prof. Iustin Rusu);

- **Ansamblul de percuție „Fireworks Magazine” –**

Aplauze pentru TAP

turneul promovează valorile care l-au consacrat: tinerețea, entuziasmul, profesionalismul și prietenia artistică.

Calendarul turneului: Iași (22 apr.), Piatra-Neamț (23 apr.), Constanța (27 apr.), Brașov (29 apr.), Bacău (30 apr.), București (19 mai) și Suceava (29 mai).

În discursul de deschidere, inițiatorul T.A.P., Alexandru Veleşcu, a declarat: „În 2026, T.A.P. a ajuns la o maturitate frumoasă. Această ediție este una specială: celebrăm continuitatea, dar și inovația. Pe scenă veți vedea viitori artiști care au înțeles că percuția este mai mult decât virtuozitate – este o formă pură de comunicare, de la vibrația subtilă a marimbei până la forța explozivă a tobelor.”

Anamaria VELEȘCU

rile participante sunt:

- **Ansamblul de percuție al ANMGD Cluj-Napoca – Extensia Piatra-Neamț** (Conducerea muzicală: lect. univ. dr. Alexandru Veleşcu);

- **Ansamblul de percuție „Alternances” – UNAGE Iași** (Conf. univ. dr. Constantin Stavrat);

- **Ansamblul de percuție „Versus” – Liceul Vocațional de Muzică „Tudor Ciortea” Brașov** (Prof. Adriana Cristina Puia);

- **Ansamblul de percuție „Spirit” – Colegiul Național de Artă „George Apostu” Bacău** (Prof. Mihai Bălan, Ale-

Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu” Suceava (Prof. Lucian Rusu);

- **Ansamblul de percuție „Puls Percussion” – Colegiul Național de Arte „Regina Maria” Constanța** (Prof. Gelu Păun, Valentin Tănase);

- **Ansamblul de percuție „Young Beats” – Programul Național Cantus Mundi București** (Prof. Zoli Tóth).

Auditoriul va fi captivat de un repertoriu variat, de la lucrări clasice la compoziții contemporane, cu un accent deosebit pe creativitatea fiecărui grup. Și în acest an,

Alexandru VELEȘCU

Impresii din public – Iași și Piatra-Neamț:

Concertul de percuție de seară m-a lovit direct în... suflet. Și puțin în timpan, dar într-un mod foarte plăcut.

... Toate trupele au fost faine, fără excepție. Fiecare a venit cu ceva diferit, surprinzător, uneori chiar neașteptat (în sensul bun, nu genul „ce-a fost asta?”). Dar... băieții de la Piatra-Neamț au avut altceva. Nu știu exact cum au făcut, dar m-au teleportat direct acasă. Elegant, fără grabă, fără să forțeze nota, doar cu ritm, emoție și un pic de magie.

... Și, undeva deasupra, parcă îi simțai pe stimabilii Cristian Misievici și Grigore Pop plutind prin sală, zâmbind cu discreție și, probabil, cu mândria aceea liniștită pentru moștenirea pe care au lăsat-o mai departe.

... A fost unul dintre momentele alea în care îți dai seama că unele locuri nu pleacă niciodată cu adevărat din tine. Iar Piatra-Neamț... clar are abonament permanent în sufletul meu.

... Pe scurt: urechi fericite (chiar și cele mici de 6 ani), inimile pline și un mic dor reactivat. Recomand 10/10, aș mai lua o porție de marimbe oricând.

... A fost grozav! Am trăit fiecare piesă cu sufletul! Felicitări domnului profesor Veleşcu, un proiect cu adevărat reușit! Venim și la anul!

... Copiii sunt foarte talentați, se simt orele de studiu din spatele acestor piese! Cântă cu multă lejeritate, ceea ce face ca totul să pară ușor, deși piesele sunt complicate!

... Cel mai mult mi-a plăcut cum a vibrat sala: a râs, a oftat, s-a entuziasmat, publicul a fost conectat cu cei de pe scenă, de parcă un fir magic i-ar fi unit!

... Fiecare ansamblu a adus ceva deosebit pe scenă, dar în toate s-au văzut calitatea, munca și comunicarea! Muzica bună chiar trebuie să fie adusă mai des pe scena pietreană! Organizatorul acestui turneu, profesorul Alex Veleşcu, merită un premiu pentru că a reușit să convingă atât de multe firme să contribuie! Bravo lor că susțin cultura! Dar mai ales, bravo interpreților, elevi și profesori, pentru că au adus în Piatra-Neamț un spectacol de calitate! (A consemnat Alexandra POTOLINĂ)

Un public total implicat

În peisajul academic marcat de o digitalizare accelerată și de o reevaluare a izvoarelor tradiționale, Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” al Academiei Române – Filiala Iași își asumă rolul de pol de excelență prin lansarea unui program intensiv de perfecționare profesională. Astfel, în perioada 28 martie – 30 mai 2026, cercetătorii Institutului implementează programul *Cercetarea și scrierea istoriei la Institut – prelegeri și ateliere*. Selecția participanților, realizată pe criterii specifice, a adunat profesori de istorie, masteranzi, doctoranzi, doctori în domeniul științelor umaniste, studenți și persoane pasionate de studiul istoriei.

Desfășurat pe parcursul a două luni, programul nu reprezintă doar un exercițiu didactic, ci o platformă de reflecție critică asupra actului de scriere a istoriei. Inițiativa sintetizează necesitatea de sincronizare a istoriografiei românești cu noile paradigme metodologice internaționale, oferind un cadru riguros al dezbaterilor între cercetători consacrați și tineri istorici.

Obiectivele centrale ale programului includ: standardizarea meto-

titulari ai Institutului și noile cohorte de doctoranzi și post-doctoranzi).

Programul de formare profesională este structurat bipartit, echilibrând rigoarea teoretică a prelegerilor cu aplicabilitatea prac-

tică în cadrul atelierelor de lucru (*workshops*).

Ciclul de prelegeri abordează teme fundamentale ale istoriografiei actuale, punând accent pe evoluția paradigmatelor istoriografice (de la istoria evenimentială la istoria mentalităților și a vieții cotidiene) și pe epistemologia istoriei (analiza validității surselor în era post-adevăr și gestionarea arhivelor digitale). Nu sunt neglijate nici științele auxiliare (paleografia, epigrafia, heraldica, diplomatica, numismatica, cronologia, sigilografia, codicologia, cartografia istorică etc.) necesare studierii istoriei.

Sesiunile practice, sub forma atelierelor de lucru, sunt concepute pentru a soluționa probleme tehnice specifice procesului de redactare științifică precum: tehnici de editare a documentelor (paleografie, diplomatică și critică externă/internă), arhitectura argumentului istoric (structurarea unei monografii și utilizarea aparatului critic conform normelor academice actualizate).

Dintre temele prelegerilor și atelierelor de lucru merită menționate: *Istorie și justiție în Moldova medievală și premodernă*; „*Animale fantastice*”: *fanarioții în lun-*

gul secol al XVIII-lea și posteritatea lor istoriografică; *Importanța studiilor istorice în conservarea și promovarea patrimoniului cultural urban*; *Conspirație și democrație: Francmasoneria în România modernă și contemporană*; *Români la*

urne. Alegeri în România modernă (1866-1914); *Un atelier de cercetare a istoriei relațiilor internaționale: România în politica externă a Rusiei, Austro-Ungariei și Germaniei (1878-1918)*; *Basarabia între Rusia și România: viziuni și politici concurente în timpul războiului, revoluției și unirii*; *România – aliați și alianțe în perioada interbelică și la începutul celui de-Al Doilea Război Mondial*.

Prin derularea acestui program, Institutul „A. D. Xenopol” consolidează prestigiul școlii ieșene de istorie. Rezultatele imediate ale acestei experiențe academice vizează creșterea calității rezultatelor cercetării științifice (articole în reviste indexate BDI/ISI) și rafinarea limbajului academic utilizat în spațiul public.

Parafrazându-l pe Raymond Aron, *Istoria nu este doar o reconstituire a trecutului, ci un proces continuu de reinterogare a acestuia prin prisma prezentului*, programul transformă această afirmație într-o metodă riguroasă, principiu de bază în formarea cercetătorilor care înțeleg că istoria nu este o „poză fixă”, ci un dialog viu între epoci. Astfel,

istoria trebuie reanalizată și rescrisă periodic, nu că s-ar fi modificat evenimentele și faptele istorice din trecut, ci pur și simplu având în vedere analiza documentelor nou descoperite sau a documentelor nestudiate suficient de către specialiști.

Participanții beneficiază de un cadru academic riguros și interactiv, menit să contribuie la dezvoltarea competențelor de cercetare, analiză și scriere a istoriei, precum și la consolidarea dialogului dintre generațiile de specialiști. Totodată, proiectul susține promovarea cercetării istorice de calitate și valorificarea

patrimoniului intelectual în spațiul public, contribuind la o mai bună înțelegere a trecutului și a relevanței sale pentru societatea contemporană. Prin deschiderea către publicul larg, programul urmărește să apropie istoria de comunitate, stimulând interesul pentru cunoaștere, spirit critic și cultură civică.

Inițiativa „*Cercetarea și scrierea istoriei la Institut*” demonstrează necesitatea și vitalitatea cercetării umaniste din România. Într-o epocă a fragmentării informaționale, revenirea la fundamentele cercetării de arhivă, dublată de o deschidere teoretică modernă, asigură perenitatea și relevanța disciplinei istorice în fața provocărilor secolului al XXI-lea.

Prof. dr. Mihai FLOROAI

Istoria ca exercițiu de cunoaștere

dologică (alinierea tehnicilor de cercetare la normele internaționale de critică a textului și analiză a discursului), interdisciplinaritatea (integrarea instrumentelor specifice sociologiei istorice, antropologiei culturale și științelor politice în discursul istoriografic), transferul de competențe (facilitarea unui dialog intergenerațional între cercetătorii

12. DANTE Alighieri (12 mai 1265 – 14 sept. 1321) – 761 de ani de la nașterea poetului italian;

16. PREDA, Marin (5 aug. 1922 – 16 mai 1960) – 66 ani de la moartea scriitorului;

CALENDAR – mai 2026

17. BOTICELLI, Sandro (1445 – 17 mai 1510) – 516 ani de la moartea pictorului italian;

17. DUMITRESCU, Geo (17 mai 1920 – 28 sept. 2004) – 106 ani de la nașterea poetului și traducătorului;

19. ȚUCULESCU, Ion (19 mai 1910 –

27 iul. 1962) – 116 ani de la nașterea pictorului;

21. ARGHEZI, Tudor (21 mai 1880 – 14 iul. 1967) – 146 ani de la nașterea poetului;

22. HUGO, Victor (26 febr. 1802 – 22 mai 1885) – 141 de ani de la moartea scriitorului francez;

29. SEBASTIAN, Mihail (18 oct. 1907 – 29 mai 1945) – 81 ani de la moartea prozatorului și dramaturgului;

30. RUBENS, Peter Paul (28 iun. 1577 – 30 mai 1640) – 386 de ani de la moartea pictorului flamand.

Red.

0 7. CEAIKOVSKI, Piotr Ilici (7 mai 1840 – 6 nov. 1893) – 186 de ani de la nașterea compozitorului rus;

09. SCHILLER, Johann Christoph Friedrich von (10 nov. 1759 – 9 mai 1805) – 221 ani de la moarte;

05. ENESCU, George (19 aug. 1891 – 5 mai 1955) – 71 ani de la moartea compozitorului și dirijorului;

06. BLAGA, Lucian (9 mai 1895 – 6 mai 1961) – 131 ani de la nașterea poetului, dramaturgului și filosofului;

08. FLAUBERT, Gustave (12 dec. 1821 – 8 mai 1880) – 146 de ani de la moartea scriitorului francez;

Adrian Alui Gheorghe și „Urma” sa la Clubul de lectură AutonOM

Întâlnirea din 24 aprilie 2026 a Clubului de lectură AutonOM s-a transformat într-un adevărat festin intelectual, grație prezenței invitatului special, **Adrian Alui Gheorghe**, cu care cititorii au răstălmăcit romanul său *Urma*, care merge pe ideea de a descrie o frântură din perioada comunistă.

Dacă vorbim despre cariera literară a lui Adrian Alui Gheorghe, aceasta este marcată de o serie de premii care îi confirmă constant relevanța și originalitatea. De-a lungul a peste patru decenii de activitate, scriitorul a fost recompensat atât pentru volume individuale, cât și pentru întreaga sa contribuție la literatura română. Unul dintre cele mai importante momente din parcursul său este *Premiul Uniunii Scriitorilor din România* obținut în 2001, pentru volumul de poezie *Îngerul căzut*. În 2010, activitatea sa poetică este recunoscută la nivel internațional prin *Premiul „Balcanica”*, ce subliniază

Pe lângă premiile literare, Adrian Alui Gheorghe a primit și distincții oficiale ale statului român, între care *Ordinul Meritul Cultural în grad de Cavaler (2000)* și *în grad de Ofițer (2010)*, acordate pentru contribuția sa constantă la cultura națională. În anul 2023, primește *Cumuna de lauri la Turnurul de poezie de la Alanya (Turcia)*, o altă recunoaștere a prestigiului său poetic dincolo de granițele țării. Operele sale sunt traduse în franceză, engleză, chineză, rusă, sârbă, germană, italiană, cehă, suedeză, maghiară, albaneză, greacă etc.

Ne-am bucurat și de prezența scriitorului **Adrian G. Romila** la Clubul de lectură, care, în dublă ipostază, de prieten apropiat și de moderator al întâlnirii, a conturat cu finețe o perspectivă amplă și originală asupra contribuției pe care protagonistul o aduce literaturii române contemporane. Totodată, el a oferit o interpretare atentă și pătrunzătoare a romanului *Urma* subliniind subtilitățile și mizele sale literare. *Adrian Alui Gheorghe este un scriitor cu o activitate prodigioasă, este unul dintre poeții opzeciști importanți ai literaturii române, care a debutat în anul 1985 cu volumul de poezii „Ceremonii insidioase”. De atunci și până acum scrie, scrie, scrie – beletristică, publicistică literară, eseu, teatru, memorialistică –, organizează evenimente culturale, e un entertainer cultural de excepție și vocație iar dincolo de calitatea de scriitor multipremiat în țară și în străinătate e mereu omul potrivit la locul potrivit, care reușește să facă dintr-un spațiu neutru, unul foarte animat din punct de vedere cultural. „Urma” e un roman care a trezit vâlvă atunci când a apărut prima oară, a avut o grămadă de cronici, de lansări, a iscat*

discuții, dezbateri – pentru simplul motiv că subiectul este unul foarte provocator, și anume introducerea în poveste a perioadei de sfârșit a anilor 50 și de început a anilor 60–, acțiunea petrecându-se în noiembrie 1960 în închisoarea Aiud. Scriitorul propune aici un pariu riscant dar pe care l-a câștigat: acela de a trata cu umor una dintre perioadele cele mai întunecate din istoria noastră – au fost câteva dintre considerațiile cu care Adrian G. Romila și-a început expunerea.

Iată cum sintetizează prof. **Mihaela Aparaschivei**, coordonatoarea Clubului de lectură, conținutul dialogurilor serii de vineri, 24 aprilie 2026: *Discuțiile au vizat relația dintre literatură și istorie, contribuția cititorului la interpretarea personală a aspectelor inefabile, „urma” pe care romanul o lasă în noi după încheierea lecturii, motivația și sursele utilizate în construcția universului concentrațional de la Aiud, acumularea de detalii paradoxale care stârnesc amuzamentul în redarea galeriei de portrete, în special din categoria „caraliilor”, amprenta poetică în construirea scenelor care îl au ca protagonist pe Gurii Lovin, un iluzionist care derulează în propria minte un roman de familie, substituit al realității ce sucombă ființa umană. Dincolo de orice se înalță crezul scriitorului că faptele literare își au esența lor magică ce nu trebuie sacrificată pe altarul logicii, al raționamentului, că suntem suma eveni-*

mentelor istorice în care trăim și este inseparabilă o abordare literară fără o contextualizare a momentului în care autorul său și-a purtat sau își poartă ființa și fără o contextualizare a momentului în care o scriere apare.

Spre finalul întâlnirii, Adrian Alui Gheorghe ne-a încântat cu un moment de lectură format din două proze scurte din volumul „*Vinerea stacojie*” și un poem dintr-un volum recent apărut în ediție română-engleză-chineză la Shanghai, la care s-a adăugat sesiunea de autografe.

Într-o lume care uită adesea să asculte, această întâlnire ne-a reamintit că lectura rămâne un spațiu viu, în care oamenii se pot regăsi unii pe alții. Am plecat cu sentimentul că literatura nu doar se citește, ci se trăiește, iar prezența lui Adrian Alui Gheorghe a făcut acest adevăr mai limpede ca oricând.

Gianina BURUIANĂ

deschiderea operei sale către teme universale și capacitatea de a dialoga cu tradițiile poetice ale regiunii balcanice. Un alt moment de vârf îl reprezintă *Premiul Uniunii Scriitorilor din România din 2015*, pentru romanul *Laika*, ce marchează o etapă de maturitate în proza sa, fiind apreciată pentru construcția narativă, tensiunea psihologică și modul în care explorează fragilitatea umană. În 2017, romanul *Luna Zadar* îi aduce *Marele Premiu „Liviu Rebreanu”* pentru Proză, confirmându-l ca prozator de prim-plan, criticii remarcând capacitatea autorului de a combina observația socială cu o dimensiune simbolică profundă, într-o scriitură densă și rafinată.

Adrian ALUI GHEORGHE și Adrian ROMILA

Ați crezut de la început în succesul acestei publicații, în faptul că va deveni un punct de referință pentru literatura și cultura contemporană de la noi?

– Înainte de apariția revistei „Plumb”, mi-am încercat forțele cu o revistă tip „magazin”, care s-a numit Magazin T, cu apariție lunară între anii 1996-1998. Revista „Plumb” a fost mai mult un gest de încredere decât o certitudine. Nu știam dacă „Plumb” va deveni un reper, dar simțeam că trebuie să existe. A crescut odată cu noi, cu încăpățănarea de a rămâne relevantă, chiar și atunci când contextul nu era prietenos cu cultura scrisă.

– Când ați simțit pentru prima dată bucuria scrisului?

– Foarte devreme, în copilărie. Nu neapărat dintr-o ambiție literară, ci dintr-o nevoie de a pune ordine în ceea ce simțeam. Bucuria venea din faptul că, scriind, lumea devenea mai clară.

– Cine v-a făcut să prindeți drag de carte?

– Prima carte citită a fost „Pinochio” și cred că a fost cartea care mi-a deschis plăcerea de a citi și întâlnirea cu cărțile a fost un cumul de oameni și momente – profesori, părinți, poate chiar și singurătatea. Uneori, cartea apare exact când ai nevoie de ea, ca un prieten discret.

– Ce reprezintă poezia pentru dumneavoastră?

– Poezia este, pentru mine,

forma cea mai sinceră de a exista. Nu e doar literatură, e o stare – un fel de a respira mai adânc în realitate.

– Cum mai poate fi ținut cititorul în priză, acum când el nu mai are la

în îndrumarea copiilor spre lectură.

– Ce vă bucură/întristează cel mai mult în viața de zi cu zi?

– Mă bucură lucrurile mici, aproape invizibile: o conversație

spontaneitate – ceea ce ar fi o mare pierdere.

– Ce este demn de remarcat în literatură în ultimul timp?

– Se simte o diversificare interesantă a vocilor, o libertate mai mare de expresie. Apar autori care nu mai scriu „după model”, ci dintr-o nevoie reală de a spune ceva personal.

– Aveți o fire dinamică sau contemplativă, reflexivă?

– Mai degrabă reflexivă, dar cu momente de dinamism. Scrisul cere răbdare, dar viața te obligă uneori la mișcare.

– Ce răspundeți când erați copil întrebării: „Ce vei să te faci...?”

– Copiii aleg, de obicei, profesii care li se par fascinante sau „cool”: astronaut, medic, polițist, artist... Eu aș fi fost mai degrabă genul care se oprește la una singură, dar aș fi vrut să le fac pe toate, să devin un fel de „enciclopedie vie”.

– Vă plac competiția, ierarhia, în acest domeniu?

– Nu competiția în sine mă interesează, ci dialogul. Literatura nu ar trebui să fie o cursă, ci o formă de întâlnire între sensibilități diferite.

– Ce credeți că ați sacrificat, de-a lungul anilor, în această activitate?

– Timpul, în primul rând. Și poate o anumită liniște interioară. Dar sunt sacrificii pe care nu le conștientizezi pe moment – vin la pachet cu ceea ce ai ales.

A consemnat Violeta MOȘU

Ioan Prăjișteanu, poet, directorul Revistei „Plumb”: Cred că autenticitatea ține cititorul aproape

Ioan Prăjișteanu s-a născut la 28 octombrie 1951, în satul Schineni, comuna Săucești, din județul Bacău. Este poet, publicist, editor, redactor și director al importante reviste de cultură și atitudine „Plumb” pe care a fondat-o în urmă cu 20 de ani (martie 2006). Din anul 2010, publicația apare la Bacău cu sprijinul și sub egida Uniunii Scriitorilor din România.

dispoziție timpul pe care-l avea în trecut?

– Cred că autenticitatea ține cititorul aproape. Nu viteza sau spectaculosul, ci acel sentiment că textul vorbește cu adevărat cu tine. Cititorul de azi nu mai are timp, fiind atacat din toate direcțiile de internet, dar are poate o nevoie mai mare de sens începând cu primele ore de clasă, printr-o angajare afectivă a dascălilor

bună, o pagină reușită. Mă întristează graba generalizată. Și superficialitatea, care începe să devină normă.

– Aveți un volum de poezii intitulat „Impozit pe cuvinte”, publicat în anul 2001. Ce ne-am face dacă, în context real, ar exista o asemenea taxă?

– Ar fi probabil sfârșitul multor tăceri fertile și începutul unor cuvinte prea calculate. Scrisul ar deveni mai puțin liber, iar literatura ar pierde din

Ipostaze feminine în gravura realizată de artiste, 1956-1963

Pentru perioada 26 martie – 10 mai 2026, Muzeul de Artă din Piatra-Neamț a propus publicului o expoziție inedită compusă din 30 de lucrări de gravură din patrimoniul muzeal nemțean, realizate de artiste care au creat în perioada 1956-1963. Astfel, pe simeze și-au găsit locul **Hortensia Maschievici, Eva Cerbu, Corina Beiu Anghelută, Ana Iliuț, Natalia Matei, Lidia Mihăescu, Lucia Cosmescu, Adriana Mihăilescu și Maria Manolescu.**

Ideea evenimentului a aparținut **Silviei Trăistariu** – muzeograf în cadrul Muzeului de Artă Piatra-Neamț, care și-a propus recuperarea istoriografică a gravurii feminine și a contribuției semnificative pe care aceasta a avut-o în dezvoltarea acestei părți a artei românești.

Încercând să explice sensurile acestui proiect, Silvia Trăistariu a argumentat mai întâi prin dorința de a valorifica mai bine patrimoniul Muzeului de Artă din Piatra-Neamț, prin aducerea în fața publicului a unor lucrări care nu au mai fost expuse, pentru că suportul lor este foarte sensibil, fiind recomandat ca manipularea să fie cât mai redusă, în scopul protejării. Apoi, demersul expozițional a avut ca scop de a fi la unison cu o tendință care se manifestă în toată țara în ultimii 10 ani, și anume recupe-

rarea artei românești din perioada socialistă, – care a fost cumva stigmatizată și lăsată într-un con de umbră – încercând a se insista pe valoarea sa plastică și documentară, indiferent de constrângerile politice care au stat la bază și indiferent dacă artiștii s-au subordonat sau nu sistemului.

În particular am hotărât ca prin acest proiect să relieșăm arta realizată de artiste în perioada 1956-1963, care de fapt a fost una de ușoară relaxare, când sistemul a lăsat puțin garda jos în domeniul ideologic, permițând afirmarea unor voci distincte, care au reușit să redefinească prin abordarea lor tehnică arta grafică din România. Nu întâmplător expoziția se numește „Ipostaze feminine”, pentru că este asumată ideea de dublă ipostază a femeii, și anume aceea de subiect și de autor al lucrărilor. În expoziție există o pluralitate de situații, fiecare artistă având una preferată. De exemplu Hortensia Maschievici preferă vârsta adolescenței, Eva Cerbu se concentrează mai mult pe femeia care lucrează, Corina Beiu Anghelută este fascinată de ideea maternității – a precizat Silvia Trăistariu, la vernisajul expoziției care a început joi, 26 martie la ora 16.

În continuare a luat cuvântul scriitorul și criticul de artă **Emil Nicolae**: *Expresia umană nu depinde întotdeauna de sistem sau de situația politică. Ea se poate ascunde, poate mima altceva, dar în realitate nu dispăre sub un anumit regim politic. Artă încercă să surprindă exact acest adevăr. Din punct de vedere tehnic, dacă facem o statistică vom vedea că gravura era un apanaj al bărbaților. Faptul că la noi femeile s-au implicat în povestea aceasta a ținut cumva de conjunctură, dar a fost o experiență personală artistică, folositoare.*

Tehnic, lucrările valorifică în mod diferențiat procedeele de gravură în adâncime și în relief – acvaforte, acvatinta sau xilogravură – explorând raporturile dintre forță și rafinament, prin linie, ton și textură.

Putem spune că expoziția conturează nu doar contribuția semnificativă la dezvoltarea gravurii românești, prin calitatea tehnică și inovația stilistică a graficii realizate de femei, ci și importanța lor în configurarea unei perspective feminine asupra societății și experienței umane în România anilor '50-'60.

Gianina BURUIANĂ

Erasmus+ la Valencia: Liceul Tehnologic „Vasile Sav”, într-o experiență europeană de formare și inovare

În perioada 4 - 18 aprilie 2026, 21 de elevi de clasa a 10-a ai Liceul Tehnologic „Vasile Sav” din Roman, specializarea Electronică-Automatizări, au participat la o mobilitate Erasmus+ desfășurată în Valencia. Activitatea face parte din implementarea proiectului nr. 2025-1-RO01-KA121-VET-000319284, anul al 2-lea al Acreditării Erasmus+ VET și reflectă preocuparea constantă a instituției pentru for-

utilizând limbaj tehnic de specialitate, și au exersat lucrul în echipă, respectarea normelor de siguranță și adaptarea la un mediu profesional internațional.

Universal Mobility – un partener cheie al mobilității

Un rol esențial în buna desfășurare a mobilității l-a avut organizația suport Universal Mobility, care a asigurat atât coordonarea logistică, cât și integrarea educațională și culturală a participanților.

Aceasta a pus la dispoziția elevilor spațiile necesare desfășurării activităților practice și a asigurat cazarea în apropierea centrului istoric al orașului, facilitând accesul rapid la principalele obiective culturale. Totodată, organizația a contribuit activ la crearea unei experiențe complete, organizând activi-

Cadrele didactice au analizat integrarea instrumentelor digitale și a platformelor de codare, utilizarea strategiilor interactive și implementarea abordărilor bazate pe proiecte pentru dezvoltarea gândirii computaționale.

Un interes deosebit a fost acordat activităților practice din domeniul TIC, inclusiv roboției educaționale și aplicațiilor bazate pe microcontrolere, precum Arduino. Participarea la activitățile elevilor, inclusiv la sesiunile de lucru dedicate programării circuitelor, a consolidat legătura dintre formarea elevilor și dezvoltarea profesională a profesorilor.

De asemenea, cadrele didactice au analizat organizarea curriculumului, metodele de evaluare și strategiile de management al clasei utilizate în sistemul educațional spaniol, contribuind astfel la îmbunătățirea propriilor practici didactice.

Stagiul de job shadowing s-a încheiat cu decernarea certificatelor de internship și a certificatelor Europass Mobility.

Finalul mobilității – rezultate și recunoaștere

Momentul de încheiere al mobilității a avut loc pe 17 aprilie 2026, când elevii au susținut prezentările finale ale proiectelor realizate în cadrul stagiului de practică. Acestea au evidențiat competențele dobândite și capacitatea de a aplica cunoștințele în contexte concrete.

În cadrul ceremoniei festive, elevii au primit certificate de internship, care atestă desfășurarea activităților conform acordului de învățare, precum și certificate Europass Mobility, documente recunoscute la nivel european.

Pe întreaga durată a mobilității, activitatea

marea elevilor într-un context european autentic.

Stagiul de practică, desfășurat pe parcursul a 10 zile, a avut loc în cadrul companiei Hassen Ben Hadj, sub îndrumarea directă a mentorului care a coordonat atât activitatea elevilor, cât și pe cea a cadrelor didactice implicate în mobilitatea de tip job shadowing. Activitățile au fost organizate conform acordului de învățare, având ca obiectiv dezvoltarea competențelor tehnice aplicabile în domeniul electronicii și automatizărilor.

Învățare aplicată într-un mediu profesional real

Pe parcursul mobilității, elevii au desfășurat activități practice variate, lucrând cu circuite electronice analogice și digitale, realizând montaje pe plăci de testare și utilizând echipamente de măsură pentru determinarea parametrilor electrici. Aceștia au învățat să construiască, să testeze și să verifice funcționalitatea circuitelor, dar și să identifice și să remedieze eventualele defecțiuni.

Un element central al formării a fost utilizarea platformelor moderne de tip Arduino. Elevii au proiectat și programat aplicații practice, precum semafoare inteligente, sisteme de locuință inteligentă și soluții de acces bazate pe senzori, îmbinând electronica analogică și digitală cu elemente de programare și automatizare. Prin aceste activități, aceștia au dezvoltat gândirea logică, creativitatea și capacitatea de rezolvare a problemelor în contexte reale.

În același timp, elevii și-au consolidat competențele de comunicare în limba engleză,

tăți de socializare și explorare culturală, precum tururi ghidate ale orașului, activități interactive de tip „Spanish Class and City Games” și vizite la obiective reprezentative, precum L’Oceanogrăfic, Bioparc și Museo de las Ciencias Príncipe Felipe.

Prin această abordare integrată, mobilitatea a depășit granițele unui simplu stagiul de practică, devenind o experiență educațională complexă, în care învățarea profesională s-a îmbinat armonios cu descoperirea culturală.

Job shadowing – dezvoltare profesională pentru cadrele didactice

În paralel cu activitatea elevilor, în perioada 4-11 aprilie 2026, două cadre didactice ale liceului, profesori de TIC și informatică, au participat la o mobilitate de tip job shadowing în domeniul Information Technology / Computer Science – VET, desfășurată la Colegio La Devesa School.

Obiectivele acestei mobilități au vizat îmbunătățirea competențelor digitale și pedagogice prin observarea metodelor moderne de predare și a utilizării tehnologiilor educaționale.

elevilor a fost una constantă și bine organizată: au completat zilnic caietul de practică în format digital, au realizat reflecții zilnice („Day Reflection”) și au participat la evaluări intermediare și finale. În echipe, au elaborat prezentări ale experienței de mobilitate, încărcate pe platforma Google Classroom.

Un proiect aparte a fost realizarea jurnalului digital „Valencia – ritmul verde al unei

Erasmus+ la Valencia: Liceul Tehnologic „Vasile Sav”, într-o experiență europeană de formare și inovare

mobilități Erasmus”, care reflectă atât activitățile desfășurate, cât și preocuparea pentru sustenabilitate și responsabilitate față de mediu.

Dincolo de practică – experiențe culturale și personale

Mobilitatea a inclus și activități de explorare și relaxare, contribuind la dezvoltarea personală a elevilor. Aceștia au participat la excursii în afara orașului, descoperind frumusețea naturală a zonei Fuentes del Algar și farmecul mediteranean al localității Calpe.

Timpul liber a fost petrecut pe plajele Playa de la Malvarrosa și La Marina de Valencia, dar și în impresionantul Jardín del Turia, unul dintre cele mai mari parcuri urbane din Europa, amenajat pe fostul curs al râului Turia.

Impact și concluzii

Mobilitatea din Valencia a reprezentat o experiență completă de învățare, în care formarea profesională s-a îmbinat cu dezvoltarea personală și interculturală. Elevii se întorc acasă mai bine pregătiți, mai încrezători și mai deschiși către oportunitățile oferite de un viitor european.

În același timp, cadrele didactice implicate și-au îmbunătățit competențele pedagogice și digitale, contribuind la modernizarea procesului educațional din cadrul liceului.

Prin astfel de experiențe, programul Eras-

mus+ continuă să demonstreze rolul său esențial în formarea unei generații capabile să se adapteze, să inoveze și să performeze într-o societate dinamică și tehnologizată.

Participarea la stagiul de practică din Valencia a fost una dintre cele mai valoroase experiențe din viața mea, atât din punct de vedere profesional, cât și personal. Această mobilitate Erasmus+ mi-a oferit ocazia de a învăța lucruri noi, de a-mi dezvolta abilitățile tehnice și de a descoperi o cultură diferită. (Andrei Ț.)

Proiectul final, realizarea unui sistem de tip Smart Home, a fost partea care mi-a plăcut cel mai mult. A fost o provocare să integrăm toate componentele și să scriem un cod mai complex, dar satisfacția a fost foarte mare când am văzut că totul funcționează. Pe lângă partea tehnică, am învățat și cât de important este lucrul în echipă și colaborarea. Dincolo de practică, Valencia m-a impresionat foarte mult. Este un oraș modern, orientat spre sustenabilitate, unde am observat importanța unui stil de viață eco. Am mers frecvent pe jos, am folosit transportul public și am văzut cum natura este integrată în oraș prin parcuri și spații verzi bine întreținute. (Izabella P.)

Vibe-ul general a fost unul foarte bun și m-am simțit foarte bine pe toată durata experienței. Această mobilitate m-a ajutat să devin mai

deschis, mai încrezător și mai independent. Consider că această experiență a fost extrem de valoroasă atât din punct de vedere profesional, cât și personal, și o recomand cu încredere tuturor elevilor care au ocazia să participe la un astfel de program. (Ștefan P.)

A consemnat echipa de management a proiectului, formată din:

Director: prof. Alexandru LEZEU

Profesori: Lăcrămioara PLOȘNIȚĂ,
Ileana BUHAI, Lăcrămioara VLĂDUȚ,
Paula LEANCĂ

Responsabil financiar: ec. Carmen-Vaniușă SAMSON

Adrese de referință:

- **Site liceu beneficiar:** www.vasilesav.ro
- **Site proiect:** Accreditare VET LTVS
- **Pagină de Facebook proiect:** Accreditare VET LTVS
- **Pagină de Facebook liceu:** Liceul Tehnologic „Vasile Sav”
- **Site organizație de primire:** Hassen Ben Hadj
- **Site organizație suport:** Universal Mobility

„Conținutul prezentului material reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor, iar Agenția Națională și Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care va fi folosit conținutul informației.”

Muzeul de Istorie Roman – Simpozion „Independența de stat a României”

Vineri, 8 mai 2026, în cadrul Muzeului de Istorie Roman, a avut loc o nouă activitate adresată publicului tânăr având tema „Independența de Stat a României”.

Aceasta s-a desfășurat în Casa Nevruzzi, corp A al Muzeului de Istorie Roman, începând cu orele 12.00. Intervențiile din cadrul simpozionului au fost: **Epopoea ostașilor româșani în Războiul de Independență al**

României (susținută de istoricul militar Sorin Grumuș, Vicepreședinte Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”-filiala Neamț „General de divizie Nicolae Rujinschi”), **Principele Carol I pe frontul de la Plevna** (autor: prof. Monica Pescaru, Co-

legei Tehnic „Petru Poni” din Roman), **Pășcănenii în războiul pentru independență** (autor: muzeograf Daniel Florin Sava, de la Muzeul Municipal Pașcani) și **Memoria istoriei – războiul pentru independență în nomenclatorul stradal din**

Roman (autor: muzeograf Iulia Cristina Lazăr, Muzeul de Istorie Roman – Complexul Muzeal Național Neamț). Organizatori: Consiliul Județean Neamț, Complexul Muzeal Național Neamț – Muzeul de Istorie Roman și Colegiul Tehnic „Petru Poni” din Roman. Responsabil de proiect: muzeograf Iulia Cristina Lazăr.

Red.

0 1. **CĂRTĂRESCU, Mircea** (1 iunie 1956) – **70** de ani de la nașterea scriitorului;

03. **GINSBERG, Allen** (3 iunie 1926 – 5 apr. 1997) – **100** de ani de la nașterea poetului american;

04. **VOINESCU, Alice** (10 februarie 1885 – 4 iunie 1961) – **65** de ani de la moartea scriitoarei;

05. **IORGA, Nicolae** (5 iunie 1871 – 27 noiembrie 1940) – **155** de ani de la nașterea cărturarului;

06. **CORNEILLE, Pierre** (6 iun. 1606 – 1 oct. 1684) – **420** de ani de la nașterea dramaturgului francez;

07. **CANTACUZINO, Constantin** (1639 – 7 iunie 1716) – **310** de ani de la moartea cărturarului;

07. **COANDA, Henri** (7 iunie 1886 – 25 noiembrie 1972) – **140** de ani de la nașterea

CALENDAR – iunie 2026

inventatorului;

07. **LUCHIAN, Ștefan** (6 ianuarie 1868 – 7 iunie 1916) – **110** de ani de la moartea pictorului;

08. **ALBINONI, Tomaso** (8 iunie 1671 – 17 ian. 1750) – **355** de ani de la nașterea compozitorului italian;

08. **SAND, George** (1 iulie 1804 – 8 iun. 1876) – **150** de ani de la moartea scriitoarei franceze;

10. **GAUDÍ, Antoni** (25 iunie 1852 – 10 iunie 1926) – **100** de ani de la moartea arhitectului spaniol;

12. **BALACI, Alexandru** (12 iunie 1916 – 7 martie 2002) – **110** de ani de la nașterea criticului literar;

14. **BORGES, Jorge Luis** (24 aug. 1899 – 14 iun. 1986) – **40** de ani de la moartea scriitorului argentinian;

24. **SÁBATO, Ernesto** (24 iunie 1911 – 30 apr. 2011) – **115** de ani de la nașterea scriitorului argentinian. (*Red.*)

Tatiana Țăbuleac la Iași: „Am început să scriu pentru că mi s-a făcut dor de limba română”

Cărțile ei nu te menajează. Prin intermediul lor plonjezi în intimitatea sufletului uman, îți oglindesc gânduri și întâlniri stranii, descoperi destine tragic distorsionate de istorie, de problemele sociale, de relațiile familiale. Nu e confortabil să citești romanele Tatiane Țăbuleac, *Vara în care mama a avut ochii verzi* (2017), *Grădina de sticlă* (2018), *Când ești fericit, lovește primul* (2025), apărute la Editura Cartier din Republica Moldova. Totuși, în opinia criticului literar Bogdan Crețu „cărțile Tatiane radiază, spun povestea unor generații, a unor experiențe comunitare despre deziluzia migrației”, încât fiecare „devine o luptă pentru supraviețuire”. Mai mult, sunt prozo-poeme închinat oamenilor, poveștilor și limbii române.

În după-amiaza zilei de 30 aprilie, în fața multor cititori de toate vârstele, la Cărturești Palas Mall Iași, Tatiana Țăbuleac a vorbit despre migrație, despre cum existăm într-o limbă, despre frici și despre tatăl ei. I-au fost alături doi prieteni, Cristina Hermeziu cu romanul „Nickel”, la rândul său scriitoare emigrantă în capitala Franței, și criticul literar Bogdan Crețu.

Ca și vocile narative din volumele sale, autoare basarabeană, stabilită la Paris din 2008, a punctat cu o sinceritate debordantă că nu și-ar

scrie cărțile dacă nu pleca. „Scrișul a venit într-o perioadă în care nu aveam cu cine să vorbesc limba română”. Indubitabil, ca jurnalistă în țara natală, scrișul ar fi fost o meserie ce nu i-ar fi oferit energie pentru o carieră literară. În schimb, stilul îi este influențat de formarea profesională. Scrie pe scurt așa cum trebuia să o facă în anii aceia, astfel că, în subsidiar, rămâne o ziaristă care diluează mult și funcționează pe distanțe scurte. Acest reflex însușit este dublat de un flux al conștiinței care adună oameni, timpuri, stări, situații, gesturi, detalii, o nevoie de a spune mult într-un spațiu restrâns. De aici apare fragmentarea pregnantă a scrișului său, punct-

tat de Bogdan Crețu. Se naște o tensiune ce îl seduce și îl provoacă pe cititor să umple goluri, să ordoneze cronologic.

Jurnalismul a învățat-o pe Tatiana Țăbuleac să aibă urechi. Poveștile vin către sine și rareori face documentare. „Scrișul meu a pornit mereu de la oameni” a mărturisit. Îi ascultă, le observă gesturile, înfățișările. Dacă rezonează cu ceva, transfigurează. Fiecare carte ilustrează o traiectorie a frământărilor ei. *Fabule moderne*, o co-

fricile ei ca părinte, iar *Când ești fericit, lovește primul* e un omagiu adus tatălui său. „Este cel mai adevărat portret al tatălui meu care era adevărat” a subliniat Tatiana Țăbuleac. A pornit cu ideea de a-i dedica un roman tatălui ei, dar și generației sale, oameni mânați de pasiunea scrișului, de dragostea de literatură care le-au furat timpul pentru familie. Relația dintre personajul Mila și tatăl ei, scindată între candoarea unor gesturi mărunte și absența constantă, dintre sfaturile date și incapacitatea de a asculta empatic, are la bază această imagine a unui tată mereu plecat, dar care iubește altfel și ajunge să fie înțeles și iubit când însăși fiica face aceleași greșeli. I s-a reproșat Tatiane Țăbuleac că protagoniștii săi ajung să se iubească cu adevărat când e prea târziu. Consideră că nu a învățat încă cum să-i pună să se iubească pe aceeași pagină. Poate e și urmarea unui crez transgenerațional că fericirea vine însoțită de durere ca o formă de retribuție. Titlul romanului e ilustrativ, ajuns la ea de la tatăl autoarei, întrucât a fost găsit după moartea acestuia printre cele peste o sută de bilete răspândite în varii obiecte de prin locuința sa.

Întâlnirea cu Tatiana Țăbuleac a marcat o după-amiază de poveste. Ca și la cărțile ei te reîntorci pentru a reflecta asupra relației autorului cu rădăcinile sale, cu limba în care ființează, cu propriul scriș și cu cititorii.

Mihaela APARASCHIVEI

lecție de proze ultracurte, din 2021, a fost scrișă cu dor de limba română. *Vara în care mama a avut ochii verzi*, cel mai personal roman, pe care nu-l vedea publicat, sondează

„Înțelepciunea-mpărătească” în fața altarului Bisericii Sfântul Gheorghe din Piatra-Neamț

După sacrala liturghie de duminică, 3 mai 2026, Biserica Sfântul Gheorghe din Piatra-Neamț a fost gazda unei prezentări de carte de poezie religioasă, avându-l ca protagonist pe **Mihai Vladu**. De fapt, autorul de vers ortodox a lansat patru volume: *Cartea vieții*, *Deșertul Carantaniei*, *Înțelepciunea-mpărătească* și *Clipe pereche*. Pe parcursul întâlnirii, – care a fost moderată de **Vasilica Stoiciu Frunză** și l-a avut ca invitat pe **Lucian Iordăchescu**, profesor de limba română la Centrul de Excelență Piatra-Neamț – publicul a avut ocazia să asculte și armoniile corale ale grupului psaltic *Logos*, dirijat de protopsalt **Angelos Achtinoudis**. **Carol Vladu**, mezinul familiei poetului, a cântat o piesă compusă pe versurile tatălui său și a recitat, spre exemplificare, o poezie din lirica acestuia.

Mihai Vladu este scriitor, poet creștin și conferențiar ortodox, cunoscut în special pentru mărturia sa de convertire și pentru implicarea în dialoguri duhovnicești, conferințe și interviuri în care abordează teme precum pocăința, spovedania, sensul vieții, lupta cu patimile și redescoperirea credinței. Este o prezență importantă deoarece vorbește deschis despre căutare, cădere și ridicare, oferă o perspectivă sinceră și accesibilă asupra vieții creștine și îmbină experiența personală cu poezia și reflecția teologică.

Pornind de la ilustrarea stării actuale a poeziei duhovnicești, prof. Lucian Iordăchescu a

declarat că *dincolo de toate există astăzi o poezie religioasă în care logosul (cuvântul) este primordial și una în care antroposul (omul) este primordial. Mihai Vladu realizează o conectare directă între logos și antropos și coborârea umanității în cuvânt. Pe mine m-a fascinat cartea „Înțelepciunea-mpărătească”, unde lucrurile sunt stratificate, unde înțelepciunea nu se confundă cu deșteptăciunea, capabilitatea, performanța sau competiția, unde se înțelege clar că de fapt este un dar divin.*

Mărturisindu-și emoția pentru faptul de a înfățișa aspecte din cărțile sale în Sfânta Biserică și în fața altarului, Mihai Vladu și-a început confesiunea destăinuind evlavia-i pentru Sfântul Gheorghe, pe care-l consideră făcător de minuni în viața sa. Apoi a trecut în revistă esențialul despre fiecare volum: *Ceea ce vreau*

să sublinieze este că nici una dintre poeziile mele nu se termină într-un mod tragic, ci cu nădejdea că absolut în orice situație, Domnul Iisus Hristos și Măicuța Domnului ne vor scoate din orice cădere, cu condiția să vrem și noi. Dincolo de asta, în „Înțelepciunea-mpărătească” am vrut să atrag atenția asupra faptului că fără să gândim într-un mod duhovnicesc vom face lucrurile lumești strâmb și greșit; „Cartea vieții” este despre felul în care trebuie să ne comportăm din momentul în care Dumnezeu își face milă de noi și ne dă oarecare înțelepciune, și în păcate fiind ne dă voie să ne atingem cu mintea de cele dumnezeiești; „Deșertul Carantaniei” ne demonstrează că tot ce i s-a întâmplat Mântuitorului ni se poate întâmpla și nouă, iar „Clipe pereche” este dedicată exclusiv soției mele.

Epilogul întâlnirii a fost rostit de Vasilica Stoiciu-Frunză, care a subliniat, că pe lângă dimensiunea sa duhovnicească, Mihai Vladu a fost și este bine ancorat și în viața lumească, argumentând cu ceea ce a scris producătoarea și prezentatoarea **Daniela Vlad** de la Radio Iași: *este economist, instructor de arte marțiale, specialist în anti-terorism, organizator de tabere de autoapărare și supraviețuire, profilor, absolvent de Teologie, publicist și scriitor poet. Posibil că aceasta este ordinea cronologică a devenirii sale, dar dacă l-aș prezenta astăzi, aș spune că este un mare educator pentru credință, formator de caractere și un mare prieten.*

Gianina BURUIANĂ

„Memoria formelor”, expoziție de pictură semnată de Elena Moroza

Galeriile de Artă „Lascăr Vorel” din Piatra-Neamț au găzduit în perioada 1-14 aprilie expoziția de pictură „Memoria formelor”, aparținând artistei nemțene **Elena Moroza**.

Vernisajul a avut loc joi, 2 aprilie, la ora 16:00, iar în cadrul acestuia au prezentat: **Ștefan Potop** – președintele Uniunii Artiștilor Plastici – filiala Neamț, prof. dr. **Ofelia Huțui**, cercetător științific, și nu în ultimul rând, artista expozantă.

Păstrând încă o amprentă eclectică, observăm că avem în cele două săli lucrări din stiluri diferite, cochetând inițial cu o tehnică mai naturalistă, plăcută publicului larg. Există însă și lucrări foarte unitare și elaborate stilistic, cu influențe Smaranda Bostan, care sunt mai decorative, mai inspirate din folclor, precum și picturi din zona de acuarelă, sub autoritatea concitadinului nostru Arcadie Răuleanu – au fost opinii exprimate de artistul Ștefan Potop

în deschiderea evenimentului.

O prezentare exhaustivă, sugestivă și profundă a realizat prof. dr. Ofelia Huțui – artist plastic și curator din Iași, care a mărturisit publicului despre personalitatea și eforturile Elenei Moroza: *La talentul nativ pe care îl are, artistei îi face plăcere să se joace cu culorile, făcând din această expoziție un univers în care coexistă mai toate genurile, pornind de la naturi statice, peisaje, compoziții și chiar portrete. Dacă ne ducem în alt sector al creației sale, vom observa că acolo sălășluiesc niște miracole ale naturii, și anume florile, pe care le iubește atât de mult, pentru că sunt poate cele mai minunate creații ale lui Dumnezeu. Pornind dintr-un unghi ușor metafizic, artista ne aduce în realitatea redată pe pânzele sale, unde domină anumite stări sufletești, anumite percepții ale ei pe care dorește să le împărtășească cu noi. Mie îmi place foarte mult un tablou care amintește de Andreescu și unde se văd prosoape la soare,*

o grădină și o fereastră, știindu-se bine că aceasta din urmă este poartă spre sufletul fiecăruia dintre noi, te face să devii melancolic,

să te gândești la alte lumi și să uiți de cotidian. Acolo sunt combinate
Gianina BURUIANĂ
(continuare în pag. 22)

„Memoria formelor”, expoziție de pictură semnată de Elena Morozan

(urmare din pag. 21)

Excepțional niște culori, plecând de la magenta cel mai închis și ajungând până la albul cel mai pur. Toate lucrările întregesc un dialog excelent dintre ea și public, urmărind să transmită ceva, nu sunt fade, având doar scopul să înfrumusețeze o casă, ci doresc să vorbească despre sufletul ei, despre frumusețile dăruite de divinitate, având asupra noastră un

puternic efect regenerador.

Referindu-se la propria expoziție, în încercarea de a oferi o justificare a ceea ce a propus, Elena Morozan a spus: *Pasiunea mea pentru pictură călătorește prin forme, culori, tehnici materiale și suporturi diferite. Îmi place să experimentez tot ceea ce mă atrage – de la arta florală, simbolistică la cea abstractă, care este misterioasă, provocatoare și interesantă. Prin această expoziție*

am dorit să „trezesc” formele și culorile, iar mesajul artistic este o ușoară întoarcere în timp, unde amprentele trecutului reprezintă continuitatea care conservă identitatea culturală. Unele forme de exprimare devin în timp modele reluate de necesitatea umană de a reconstitui dar și de perpetuarea lor în timp – ceea ce nu încetează să ne stârnească interesul spre a le descoperi.

Elena Morozan a absolvit cursurile Școlii Populare de Artă

„Carmen Saeculare”, la clasa de pictură a prof. Arcadie Răileanu dar și cursuri de grafică la clasa prof. Radu Macavei. Totodată, este absolventă a Facultății de Arte Vizuale și Design din cadrul Universității Naționale de Artă „George Enescu” din Iași, la clasa prof. univ. dr. Constantin Tofan și Smaranda Bostan. Are la activ numeroase expoziții personale și de grup, atât în țară cât și în străinătate.

Acolo unde privirea ține loc de poveste

În ziua de 16 aprilie 2026, începând cu ora 17:00, iubitorii de artă și-au dat din nou întâlnire la Fundația Autonom, unde a avut loc vernisajul expoziției de portrete „Matrix”, a îndrăgîtului pictor Ștefan Potop.

Puterea artei de a emoționa a fost ilustrată mai întâi prin ritmuri și energie venite din zona percuției, printr-un microrecital susținut de studenții **Matei Ojog** și **Justin Cosovan**, coordonați de lect. univ. dr. **Alexandru Veleșcu**, Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, Extensia Piatra-Neamț.

Deși nu ar mai avea nevoie de nicio prezentare, fiind un nume important al artei plastice contemporane, în același timp profund legat de ținuturile Neamțului, să spunem totuși că în Tazlău, unde s-a născut în anul 1960, Ștefan Potop nu a crescut cu ideea că va deveni pictor. Desena pentru că îi venea firesc, fără să știe tehnici, reguli sau că ceea ce făcea avea un nume. Apoi a apărut domnul profesor de română, atent la copii și la felul în care țin creionul. A văzut ceva în mâna lui Ștefan, poate siguranța liniei, poate liniștea cu care lucra. A mers la părinți și le-a spus simplu că „băiatul trebuie să meargă la arte”.

La examenul de admitere de la Liceul de Artă din Bacău a desenat repede, instinctiv, cele câteva obiecte pe care le avea în fața lui. Profesorii au rămas surprinși de naturalețea lucrării și i-au acordat nota 10. A fost primul moment în care lumea i-a spus, oficial, că vede altfel decât ceilalți.

A urmat apoi Facultatea de Arte Plastice „George Enescu” din Iași, secția pictură-restaurare. Acolo a învățat rigoarea, răbdarea, respectul pentru detaliu. Restaurarea nu te lasă să fii superficial pentru că trebuie să vezi ceea ce alții nu mai văd. Această disciplină a observației avea să-i modeleze întreaga carieră.

președinte al Uniunii Artiștilor Plastici – Filiala Neamț. A format generații de elevi, iar mulți dintre ei spun că le-a transmis nu doar o tehnică, ci și o lecție de etică: „Nu desena ce crezi că vezi. Desenează ce este acolo.”

Revenind la vernisaj, acesta l-a avut drept curator pe criticul de artă și scriitorul **Emil Nicolae**: *Trebuie remarcată seriozitatea cu care Ștefan Potop a abordat orice subiect și orice gen, chiar dacă transpare o anumită*

lejeritate – de fapt asta înseamnă experiența și talentul. Dacă veți urmări în profunzime veți observa că în fiecare portret este ilustrată și o picătură din portretul artistului. El este un mucalit, un om căruia îi place să glumească și această trăsătură este transferată multor chipuri.

Începându-și expunerea cu un istoric al realismului social, cu umorul caracteristic, **Ștefan Potop** a precizat că acest curent devenise deja demodat în preajma anului nașterii sale. *Chiar ieșit din modă, am devenit realist prin însăși felul meu de a fi. „Matrix”, adică matrice – are mai multe sensuri, dar eu m-am gândit la origini, la obârșie, pentru că pe simeze sunt personajele cu care eu am crescut și m-am format la Tazlău, depozitare ale acelei înțelepciuni care s-a născut la țară. Chiar dacă pe chipul lor se mai văd urmele vremurilor și ale metehnelor, i-am immortalizat pentru că-i iubesc, nu pentru a-i ironiza. Când devii subiectul unei opere, viața ta nu mai rămâne la fel, dobândești multe alte valențe și printre altele, poți să te regăsești și într-un album de artă dintr-o bibliotecă.*

A fost dorința maestrului ca în final, alături de tablourile sale, să fie prezentate și cele ale unui grup de elevi de la Liceul de Arte „Victor Brauner”, coordonați de prof. **Ana-Maria Calistru**, care a sintetizat prin intermediul unor filmulețe, aspecte legate de munca discipolilor și de tehnicile în care au fost realizate lucrările lor.

Portretele pot fi admirate și de ce nu, achiziționate, până în luna iulie 2026, după care îl așteptăm pe Ștefan Potop cu o altă expoziție cu care să ne capteze interesul, acolo, în spațiul pe care numai el știe să-l creeze, acolo unde privirea ține loc de poveste.

Gianina BURUIANĂ

Ștefan Potop este cunoscut astăzi ca unul dintre cei mai expresivi portrețiști. Criticii spun despre el că „reabilitează portretul” într-o epocă în care chipul uman este adesea redus la fotografie sau la imagine digitală. În lucrările lui privirea este centrul de greutate, fețele au o sinceritate aproape brutală, cromatica e echilibrată dar nu timidă iar personajele sunt oameni reali, nu idealizați. A pictat mimi, copii, țărani, artiști, oameni ai locului și autoportrete – dar nu ca un exercițiu de vanitate, ci ca formă de introspecție.

În timp, a devenit și profesor la Liceul de Arte „Victor Brauner” din Piatra-Neamț, iar apoi

CONSTANTIN VERNICA – O viață dedicată sportului și vocației de dascăl

Există dascăli care nu doar predau o disciplină, ci marchează destine. Sunt acei „Domni Trandafir” care, prin vocație și respect față de elev, devin repere pentru întreaga viață.

Un astfel de model de dăruire este Constantin Vernica, profesor de educație fizică, cel care în această lună împlinește venerabila vârstă de 80 de ani. Născut la 21 mai 1946 în Roman, într-o familie care i-a insuflat valorile muncii, parcursul său a fost unul al ambiției. De la calificarea ca strungar și studiile la seral, acesta a urmat drumul performanței academice, absolvind Facultatea de Educație Fizică și Sport din Bacău ca șef de promoție (1970) și completându-și studiile la Institutul de Educație Fizică și Sport București (1974).

Carierea sa a început sub semnul succesului la Casa Pionierilor din Piatra-Neamț, unde a câștigat trofeul „Sfinxul Carpaților” cu echipajul Bristena. Talentul organizatoric l-a propulsat rapid în funcții de coordonare. Ca secretar tehnic la Consiliul Județean Pentru Educație Fizică și Sport (CJEFS) Neamț (1973-1978), a contribuit la perioada de glorie în care județul a obținut singura medalie olimpică din istoria sa (Montreal, 1976).

Ulterior, în cadrul Consiliului Județean al Pionierilor ca șef al comisiei sport-turism, profesorul Vernica a „revoluționat” sportul școlar. A inițiat festivaluri de anvergură (*Festivalul*

Sporturilor de Iarnă, Festivalul Sporturilor de Vară, Festivalul de Orientare Sportivă) și a coordonat competiții naționale de atletism, schi, tenis și orientare sportivă, reușind să angreneze mii de elevi în mișcare.

Ca președinte al comisiei de sport din cadrul Consiliului Județean al Sindicatelor Neamț (1984 – 1989), a introdus cu succes gimnastica

în producție în marile fabrici nemțene, precum *Smirodava* sau *8 Martie*.

Revenit după 1989 la Casa Pionierilor, a continuat să scrie istorie. Palmaresul său este impresionant: 15 titluri de campioni naționali la orientare sportivă și 10 locuri I la expedițiile „Cutezători”. Între anii 2001 și 2010, în calitate de director al Palatului Copiilor din Piatra-Neamț, a reușit o victorie administrativă morală: păstrarea sediului istoric „Casa Lalu” pentru activitățile copiilor. Nici după pensionare, profesorul nu s-a retras din arenă. A activat ca voluntar în cadrul Direcției Județene de Tineret și Sport, a condus asociația „Sportul pentru Toți” și s-a implicat activ în sprijinirea seniorilor prin Organizația Județeană a Pensionarilor. Mai mult, a lăsat moștenire o parte din experiența sa printr-o carte de jocuri și concursuri distractive, scrisă împreună cu soția sa, prof. Adriana Vernica, și distribuită în întreaga țară.

Distins cu numeroase diplome de excelență de către ministerele de resort și autoritățile locale, Constantin Vernica rămâne imaginea profesorului care crede că „fără suflet și dăruire nu poți fi dascăl”.

Să ne trăiți întru mulți ani, domnule profesor!

Red.

SUMAR

Mihaela APARASCHIVEI – Tatiana Țăbuleac la Iași: „Am început să scriu pentru că mi s-a făcut dor de limba română” (pag. 20)

Biblioteca Națională a Republicii Moldova – Karl Storck: *Dăltuitorul de geniu care a modelat chipul României moderne* (pag. 7)

Gheorghe BRÂNZEI – *Arc de lumină peste critica și istoria literară: Academicianul Constantin Ciopraga la 110 ani de la naștere* (pag. 13)

Gianina BURUIANĂ – Adrian Alui Gheorghe și „Urma” sa la Clubul de lectură *AutonOM* (pag. 16) * *Ipostaze feminine în gravura realizată de artiste, 1956-1963* (pag. 17) * „Înțelepciunea-părătească” în fața altarului Bisericii Sfântul Gheorghe din Piatra-Neamț (pag. 21) * „Memoria formelor”, expoziție de pictură semnată de Elena Morozan (pag. 21-22) * *Acolo unde privirea ține loc de poveste* (pag. 22)

Ana CIMPOIEȘU, Tamara MACARI, Sorina LEFTER – *Întâlniri sub cerul Putnei: Un pod de suflet între frați* (pag. 4-5)

Ziarul FĂCLIA – *Destin sub pecetea muzei Clio: Ghenadie Donos și misiunea de a reda demnitatea profesorului* (pag. 1, 2, 3)

Mihai FLOROAIA – *Istoria ca exercițiu de cunoaștere* (pag. 15)

FSLI, FSE „SPIRU HARET” – *ULTIMA ORĂ* – *Greva din învățământul preuniversitar se amână!* (pag. 24)

Adina Suciu GIURESCU – *Teatrul pentru copii între text și imagine* • *Jeff Kinney și transformarea limbajului scenic* (pag. 12)

Alexandru LEZEU, Lăcrămioara PLOȘNIȚĂ, Ilenuța BUHAI, Lăcrămioara VLĂDUȚ, Paula LEANCĂ, Carmen-Va-

nișa SAMSON – *Erasmus+ la Valencia: Liceul Tehnologic „Vasile Sav”, într-o experiență europeană de formare și inovare* (pag. 18-19)

Violeta MOȘU – *O plimbare nostalgică prin Piatra-Neamț alături de actorul Eugen Apostol* (pag. 1-8) * *Ioan Prăjișteanu, poet, directorul Revistei „Plumb”*: Cred că autenticitatea ține cititorul aproape (pag. 17)

Raluca NACLAD – *Pulsul scenei la TT* (pag. 10-11)

Gabriel PLOSCĂ – *Inimi fără granițe: Zece ani de regăsire* (pag. 1-3)

Alexandra POTOLINCĂ – *Impresii din public – Iași și Piatra-Neamț*: (pag. 14)

Red. – *CALENDAR* – mai 2026 (pag. 15) * *Muzeul de Istorie Roman – Simpozion „Independența de stat a României”* (pag. 19)

* *CALENDAR* – iunie 2026 (pag. 19) * **CONSTANTIN VERNICA** – *O viață dedicată sportului și vocației de dascăl* (pag. 23) * **EXPOZIȚIE**: *Ziua Națională a Martirilor din temnițele comuniste din România* (pag. 24)

Ramona-Mihaela ROȘU – *Educația, între Gutenberg și digitalizare: Școala echilibrată – combinația perfectă între stilul și tabletă* • *Interviu cu doamna învățătoare Iulia IUTIȘ – Gimnaziul Todirești, Republica Moldova* (pag. 6)

Constantin TOMȘA – *REMEMORĂRI NEMȚENE* - Luna MAI 2026 (pag. 4, 5, 6, 7, 8, 9)

Anamaria VELEȘCU – *Ecouri sub lumina reflectoarelor: Sărbătoarea Percuției Românești* (pag. 14)

Mircea ZAHARIA – *Banii câștigați nu se negociază!* • *Interviu cu dl Ionel Hociung – președinte al Sindicatului din Învățământ Neamț* (pag. 1-2) * *Sufletul dintre ape și zăpezile de altădată: CONSTANTIN CUCU* (pag. 24)

FEDERAȚIA SINDICATELOR LIBERE
DIN ÎNVĂȚĂMÂNT

FEDERAȚIA SINDICATELOR DIN EDUCAȚIE
„SPIRU HARET”

Greva din învățământul preuniversitar se amână!

Colegiile Liderilor Federației Sindicatelor Libere din învățământ (FSLI) și Federației Sindicatelor din Educație „SPIRU HARET” au analizat rezultatele referendumului intern privind oportunitatea declanșării grevei generale din învățământul preuniversitar începând cu data de 25 mai 2026.

În urma centralizării opțiunilor exprimate de membrii de sindicat, s-a constatat că **nu sunt întrunite condițiile** obiective și statutare pentru declanșarea acestui protest. Concret, din totalul membrilor celor două federații, procentul celor care **au votat „DA” la referendumul pentru declanșarea grevei generale este de 19,2%**.

Acest rezultat, insuficient pentru inițierea unei acțiuni de o asemenea amploare, este, în principal, efectul contextului politic generat de demiterea Guvernului Bolojan – o situație imposibil de anticipat la momentul inițierii consultării.

Mulți dintre colegii care au votat „DA” pentru greva generală au demonstrat că sunt gata de luptă. Însă, în același timp, pe toate canalele de comunicare, am primit și am ascultat cu atenție mesajele venite din teritoriu. Există o îngrijorare reală și perfect întemeiată: o grevă declanșată acum, fără a avea la masă negocierilor un Guvern cu puteri depline, va rămâne fără niciun rezultat.

Cu toate acestea, **nemulțumirile angajaților din sistemul educa-**

țional sunt pe deplin legitime și rămân de actualitate. Colegiile Liderilor celor două federații reafirmă angajamentul de a prezenta oficial lista de revendicări noului Guvern, imediat după învestirea acestuia. Și nu numai: **vom continua presiunile în Parlament** și îi vom aduce aminte încă o dată **Președintelui Nicușor Dan că are o restanță față de noi.**

Avertizăm pe această cale că, în situația extrem de probabilă în care viitorul Executiv va fi refractar la problemele care afectează grav învățământul preuniversitar – atât salariații, cât și beneficiarii primari – acțiunile de protest vor fi reluate. Acestea se vor desfășura conform unui nou calendar, **stabilit exclusiv în urma consultării membrilor noștri.**

Educația din România traversează una dintre cele mai profunde crize din ultimii 35 de ani. Doar prin unitate și solidaritate putem impune soluționarea problemelor din acest domeniu strategic, iar forța sindicatelor din educație stă astăzi, mai mult ca oricând, în implicare și susținere din partea tuturor membrilor.

Colegiul liderilor
FSLI

Colegiul liderilor
FSE „SPIRU HARET”

14 mai 2026

Sufletul dintre ape și zăpezile de altădată: CONSTANTIN CUCU

Mai greu de introdus în tiparele tradiționale – profesor, activist cultural, ziarist, eseist, prozator – Constantin Cucu a fost un intelectual autentic, cu o educație tradițională (provenea dintr-o familie de învățători) și cu o instrucție solidă: Facultatea de Filosofie, Secția ziaristică a Universității „C. I. Parhon” din București.

A prins vremuri tulburi între veacuri și a muncit unde nici nu te aștepti (Vezi REMEMORĂRI NEMȚENE, pag. 8), prigonit de un dosar politic improvizat, dar cu efecte aleatorii și devastatoare.

În 1956, student fiind, a încercat să debuteze la Editura Tineretului cu un volum de versuri, *Revolta metaforei*. În ianuarie 1957, volumul a fost retras și topit, iar abia în decembrie 2012 i-a apărut volumul de povestiri *În volbura apelor*.

Cartea, în format *libre de poche*, conține o duzină de povestiri care certifică un prozator real, talentat, cult și stăpân pe toate anevoile genului.

„În volbura apelor”, scrie Mihai Mancaș într-un „Cuvânt de întâmpinare” care deschide volumul, „întruchipează o lume care vine de departe, spre a trăi tumultos și a muri dramatic și inutil într-o vreme de imbecilizare... Atâta viață

Sadoveanu, departe de proza elaborată semnată de cetățenii munteni cu mofturi de oameni de la țară: Preda, Stancu, Săraru...

Aș îndrăzni să afirm că proza povestașului Constantin Cucu nu stă (deși așa pare) sub zodia peisagistului nostalgic care readuce o lume pierdută. E mai mult decât imaginea satului tradițional moldav, cu îndeletnicirile și cutumele lui pitorești, cu personaje recognoscibile pentru cei ce s-au născut la sat. Există, în primul rând, un sentiment al inexorabilului istoriei. Un sentiment tragic încercat de personaje care nu-și mai au locul într-o lume nouă, de neînțeles, și dispar „în

volbura apelor”, ca mătușa Lina, un personaj de adevărată tragedie antică.

Mie însă mi-a plăcut „Acasă”, emblematicul poem în proză care deschide cartea. Autorul, care a încurcat între ele veacurile, încearcă să revină în sat, în locul în care „toate cele știute de el s-au risipit ca o părere, / fără să lase urme, / ca și cum n-ar fi fost...”

Și urmează o evocare a unor personaje din locul unde nimeni nu mai știe de nimeni: *Frâsinel al lui Mugurel Toia, care bea un raft de țarie; Tăchiță al Savetei Tăzului, fierarul; Mitru al lui Săvel, fluierașul; Lina lui Curecheanu, lumânăreasa; Păstrămoaia, tămăduitoarea; Radu al lui Răsurcă, cel de-ți punea strachina pe cap și te tundea mai ceva ca Ștrulică din poarta Bacăului...*

Mai lipsește doar regretul după zăpezile de altădată.

Pe 21 mai a. c., Constantin Cucu ar fi împlinit 90 de ani (a decedat la 22.02.2016) și se cuvine să aducem – și în numele Revistei „Apostolul” în al cărei destin s-a implicat – un modest omagiu prietenului, colegului, omului prețuit de toți cei cu care s-a intersectat în volbura apelor acestei lumi. Și pescarului, bineînțeles... (Mircea ZAHARIA)

ĂPOSTOLUL – revistă a cadrelor didactice din județul Neamț, serie nouă, apare prin colaborarea Sindicatului Învățământ Neamț, Asociației Învățătorilor din județul Neamț (martie 1999) și Federației Sindicale a Educației și Științei din Republica Moldova (aprilie 2019)

FONDATORI ● noiembrie, 1934: C. Luchian, V. Gaboreanu, V. Scripcaru, M. Stamate, I. Rafail, M. Avădanei ● **martie, 1999:** Florin Florescu, Ștefan Corneanu, Gheorghe Amaicea, Dumitrița Vasilca.

CONSILIUL DE ADMINISTRATIE: Ionel HOCIUNG – Președinte SLLICS Neamț, Gabriel PLOSCĂ – director general, Iosif COVASAN – director economic, Liviu Constantin RUSU, Gabriela GRIGORE.

CONSILIUL DE REDACȚIE: Mircea ZAHARIA – redactor-șef (zahariamircea@gmail.com), Gianina BURUIANĂ – redactor-șef adjunct (gianina_buruiana@yahoo.com), Angelina BEGU – redactor-șef adjunct (Chișinău) (angelinabegu@gmail.com), Violeta MOȘU, Mihai FLOROAIA, Ramona-Mihaela ROȘU, Elena-Roxana IRINA (CCD Neamț), Luminița FELEA – secretară, Dorian RADU – DTP, Dorin DAVIDEANU – editor online.

ISSN - 1582-3121

Redacția
și administrația:
str. Petru Rareș nr. 24,
Piatra-Neamț.
Tel/fax:
0233.22.53.32

revista.apostolul@yahoo.com
slineamt@yahoo.com